

Ю. Г. Новгородська

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ
В ОСВІТНІЙ ГАЛУЗІ»

(для здобувачів другого (магістерського)
рівня вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта)

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя

Ю. Г. Новгородська

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**«ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ
В ОСВІТНІЙ ГАЛУЗІ»**

**(для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта)**

Ніжин – 2024

УДК 378.147:373.2(075.8)

H72

Рекомендовано до друку Вченою радою
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
(НДУ ім. М. Гоголя)
Протокол № 16 від 30.06.2024 р.

Рецензенти:

Демченко Н.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту;

Аніщук А.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти.

Новгородська Ю. Г.

H72 Методичні матеріали та рекомендації до вивчення навчальної дисципліни «Інноваційна діяльність в освітній галузі» (для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта). Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2024. 59 с.

Методичні матеріали та рекомендації до вивчення навчальної дисципліни «Інноваційна діяльність в освітній галузі» розроблені з метою надання практичної допомоги студентам заочної та денної форм навчання щодо покращення опанування її змісту, вироблення практичних навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності. Видання призначене здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта, керівникам та вихователям закладів дошкільної освіти, викладачам ЗВО.

УДК 378.147:373.2(075.8)

© Ю. Г. Новгородська, 2024

© НДУ ім. М. Гоголя, 2024

ЗМІСТ

Передмова	4
Структура та зміст навчальної дисципліни	6
Завдання до семінарських занять	10
Самостійна робота студентів	22
Індивідуально-дослідне завдання	24
Педагогічні ситуації.....	27
Термінологічний словник.....	33
Підсумковий контроль (тести).....	44
Шкала оцінювання	48
Рекомендовані джерела інформації.....	50
Додатки.....	53

ПЕРЕДМОВА

Сучасний етап реформування вищої освіти України відзначається активним пошуком нових підходів у теорії та практиці навчання, впровадженням нових технологій і освітніх моделей, орієнтованих на розвиток інноваційної особистості майбутніх педагогів. Основна увага приділяється підготовці вихователів дітей дошкільного віку, які мислять інноваційно, здатні творчо вирішувати освітні та виховні завдання, а також особистісно та професійно зростати протягом життя. Сьогодні інноваційна педагогічна діяльність стає ключовим напрямом модернізаційних реформ в освіті та важливим елементом переходу до моделі інноваційного розвитку України в цілому.

Вищезазначене підкреслює актуальність підготовки вихователів закладів дошкільної освіти, компетентних у сфері педагогічної інноватики – нової системи знань про створення, оцінювання, освоєння педагогічних інновацій та їх практичне застосування. Програма вивчення дисципліни «Інноваційна діяльність в освітній галузі» розроблена згідно з освітньою програмою підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Курс «Інноваційна діяльність в освітній галузі» передбачає поглиблення і розширення професійної підготовки спеціалістів у галузі дошкільної освіти, становлення творчої індивідуальності педагога, що розвивається і формується в умовах альтернативної освіти, змісту і технології навчання та виховання; підготовка майбутніх педагогів до інноваційної діяльності.

Методичні матеріали та рекомендації включають сукупність навчально-методичних ресурсів, необхідних для ефективного виконання студентами робочої програми дисципліни, що сприяють закріпленню та застосуванню знань на практиці, а також підвищують практичну готовність фахівців дошкільної освіти до професійної діяльності.

У методичних матеріалах та рекомендаціях відображено конкретний зміст навчальної дисципліни, послідовність та організаційно-методичні форми її вивчення, обсяг часу на різні види навчальної роботи за відповідними розділами, засоби і форми поточного і підсумкового контролю, перелік рекомендованої літератури.

Необхідною складовою методичних матеріалів та рекомендацій є завдання до семінарських занять. Головне призначення семінару – поглиблене розкриття визначеної програмою теми, осмислення навчального матеріалу шляхом конкретизації, систематизації знань, одержаних на попередніх етапах навчання; формування вмінь і навичок використання знань з теорії освітнього менеджменту для аналізу конкретних ситуацій. Семінар забезпечує умови для професійної адаптації студентів через спілкування з аудиторією, опанування уміннями та навичками здійснення управлінської діяльності, набуття досвіду ведення дискусії.

У виданні представлені рекомендації щодо підготовки індивідуального завдання (ІЗ) та вимоги до його змісту й оформлення.

Педагогічні ситуації, що пропонуються в методичному виданні, дають можливість моделювати виробничі ситуації, розв'язання яких активізує пізнавальну діяльність студентів, формує у них гнучкість мислення, оригінальність, винахідливість, креативність, уміння обирати альтернативне рішення.

До методичних матеріалів та рекомендацій входить термінологічний словник, що є одним із важливих інструментів для ефективного засвоєння студентами навчального матеріалу дисципліни «Інноваційна діяльність в освітній галузі» та для забезпечення її інтерактивності. Запропонований словник сприятиме удосконаленню термінологічної бази дисципліни, тезаурусу майбутнього фахівця, заохоченню студентів до його вивчення.

З визначення реального рівня навчальних досягнень з педагогічної інноватики визначеного контингенту у методичних матеріалах презентовано зразок підсумкового тесту.

Список літератури, презентований у даному виданні, допоможе виконати індивідуальне завдання, підготуватись до семінарських занять та різних форм поточного і підсумкового контролю.

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення дисципліни полягає в набутті здобувачами освіти компетентностей щодо організації сучасного педагогічного процесу і застосування педагогічних інновацій на базі освітньої установи та в широкому суспільному контексті.

Вивчення дисципліни у комплексі з іншими освітніми компонентами ОП «Дошкільна освіта» сприяє набуттю здобувачами **програмних компетентностей**:

ЗК2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність); проявляти ініціативу та підприємливість (підприємницька компетентність).

ЗК3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні (дослідницька компетентність).

ЗК4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (логічна компетентність).

ЗК5. Здатність до роботи в команді, міжособистісної взаємодії, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня, (соціальна компетентність).

СК1. Здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій, забезпечувати здобуття дошкільної освіти державною мовою (організаційна компетентність).

СК2. Здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності закладу дошкільної освіти (предметно-методична компетентність).

СК3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами (психологічна та інклюзивна компетентність).

СК5. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, інноваційні проекти, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти (проектувальна компетентність).

СК7. Здатність до організації співпраці закладу дошкільної освіти з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців до партнерства з батьками (компетентність педагогічного партнерства).

СК9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці (здатність до навчання впродовж життя).

Вивчення навчальної дисципліни у комплексі з іншими освітніми компонентами ОП «Дошкільна освіта» сприяє досягненню здобувачами таких **програмних результатів навчання**:

ПРН2. Впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології і генерувати нові ідеї в організацію освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу.

ПРН3. Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів.

ПРН4. Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності.

ПРН8. Виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень

ПРН10. Володіти уміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

РОЗДІЛ І. ПЕДАГОГІЧНА СУТНІСТЬ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Інноваційна діяльність як ключовий фактор розвитку освітньої галузі

Сутність інноваційної педагогічної діяльності. Мета та завдання інноваційної діяльності. Види інноваційної діяльності в освітній сфері. Зміст та етапи інноваційної педагогічної діяльності: педагогічний пошук і зародження педагогічної інновації; створення педагогічної новації (моделювання – створення ідеального образу, моделі бажаного нововведення; проектування, конструювання, розробка програми реалізації нововведення, попередня експертиза, організація і управління); реалізація (експериментування, оцінювання, оформлення результатів); рефлексія педагогічного нововведення (самооцінка зробленого, самоконтроль і корекція). Зовнішні та внутрішні компоненти інноваційної діяльності в галузі освіти. Умови здійснення інноваційної діяльності.

Тема 2. Освітній заклад як основний суб'єкт реалізації інновацій

Інноваційний заклад освіти: сутність поняття та типи. Пріоритетні ознаки інноваційних освітніх закладів. Суть і зміст інноваційного потенціалу закладу освіти у різних наукових підходах. Структура інноваційного потенціалу закладу освіти. Сприйнятливість закладу дошкільної освіти до інновацій.

Інноваційне освітнє середовище як інтегральний засіб, який сприяє розвитку інноваційного ресурсу учнів. Провідні підходи щодо розуміння сутності поняття «інноваційне освітнє середовище» (гуманістичний, акмеологічний, системний, інформаційний, компетентнісний, технологічний, інноваційний). Основні ознаки інноваційного освітнього середовища закладу освіти. Різні підходи щодо структури інноваційного освітнього середовища. Організаційне забезпечення розвитку інноваційного середовища. Педагогічні умови формування інноваційного освітнього середовища.

Готовність педагогів до інноваційної діяльності. Інноваційні знання та дослідницькі вміння як невід'ємна складова інноваційної педагогічної діяльності. Креативність як суттєва характеристика інноваційної діяльності. Професійні та особистісні якості педагога-інноватора. Форми залучення педагога до інноваційної діяльності. Інноваційна компетентність педагога як необхідна складова його професійної діяльності.

Тема 3. Діяльність освітнього закладу щодо впровадження інновацій

Планування інноваційної діяльності як основа ефективного розвитку закладу освіти. Сутність поняття «планування інноваційної діяльності». Основні функції та завдання планування інноваційної діяльності. Види планування інноваційної діяльності в закладах освіти залежно від змісту, цілей та завдань. Принципи планування інноваційної діяльності. Етапи процесу планування інноваційної діяльності в закладі освіти.

Мотивація і стимулювання інноваційної діяльності. Структура механізму мотивування інноваційної діяльності. Форми і методи стимулювання інноваційної діяльності. Мотивація інноваційних розробок і впровадження інновацій. Напрями мотивації персоналу.

Ризики інноваційної діяльності як можливість несприятливого здійснення процесу і/або результату впровадження нововведення. Класифікація ризиків. Цілі і завдання управління ризиками. Основні чинники ризиків інноваційної діяльності та їх аналіз. Методи управління ризиками.

Оцінювання ефективності інноваційної діяльності в закладах освіти. Основні критерії та показники ефективності інноваційної діяльності в закладі освіти. Педагогічні умови, що забезпечують ефективність впровадження інновацій.

РОЗДІЛ 2. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Тема 1. Технологічний підхід до навчання у закладах дошкільної освіти

Історія виникнення технологічного підходу. Сутність і взаємозв'язок понять «освітні технології», «педагогічні технології», «навчальні технології». Головні ознаки педагогічної технології. Класифікація інноваційних технологій у дошкільній освіті. Основні групи інноваційних педагогічних технологій (системні, модульні та локальні) та їх характеристика. Педагогічні умови використання інноваційних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Тема 2. Системні інноваційні технології.

Педагогіка М. Монтесорі («Будинок вільної дитини»). Особливості змісту педагогічної технології «Будинок Вільної дитини». Дидактичний матеріал М. Монтесорі як засіб розвитку сенсорної культури дитини. «Виховний простір» М. Монтесорі як педагогічний прийом. Практичні аспекти реалізації педагогічної технології М. Монтесорі в діяльності сучасних закладів освіти.

Вальдорфська педагогіка Рудольфа Штейнера. Основні положення альтернативної технології Р. Штейнера. Особливості функціонування Вальдорфського дитячого садка. Практичні аспекти реалізації педагогічної технології Р.Штейнера в діяльності сучасних закладів освіти.

Альтернативна технологія С. Френе: сутність та зміст. Теоретичні аспекти технології С. Френе. Методичні основи організації освітньої діяльності з дітьми дошкільного віку за технологією С. Френе.

Тема 3. Інноваційні технології логіко-математичного розвитку дошкільників

Інноваційна діяльність вихователів у сфері інтелектуального розвитку дітей дошкільного віку. Інноваційна технологія В.В. Воскобовича «Казкові лабіринти гри»: сутність та зміст. Lego-технології (Л.Парамонова). Технологія «Логічні блоки Дьенеша». Картки-властивості Семадені Технологія «дитяче дослідження як метод навчання старших дошкільників» (О.І.Савенков). Технологія пізнавального розвитку дітей дошкільного віку (Г.В.Беленька). Особливості експериментально-дослідницької діяльності дітей у природі. Технологія використання інтелектуальних карт (Н. Гавриш, І.Кіндрат)

Тема 4. Інноваційні технології мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку

Діагностична методика Т.О.Піроженко «Мовленнєве зростання дошкільника». Методика Т.Ткаченко з використання схем-моделей для навчання дітей описовим розповідям. Методика використання схем-моделей у лексично-граматичній роботі (К.Л.Крутій). Технологія «Художнє слово і дитяче мовлення» (Н.В. Гавриш). Методика навчання дітей розповіданню за схемами (О. Білан, К. Крутій). Методика навчання дітей читанню М. Зайцева.

Тема 5. Здоров'язберігаючі технології в дошкільній освіті

Сутність поняття «здоров'язберігаючі технології». Класифікація здоров'язберігаючих технологій. Здоров'язберігаючі технології у просторі сучасного закладу освіти. Технологія фізичного виховання дітей М.Єфименка («Театр фізичного розвитку та оздоровлення дітей»).

ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття з навчальної дисципліни «Інноваційна діяльність в галузі дошкільної освіти» спрямовані на засвоєння та закріплення навчального матеріалу, представленого на лекціях та отриманого у процесі самостійної роботи. Семінарські заняття сприяють поглибленому засвоєнню студентами основних тем дисципліни, формуванню вміння самостійно оволодівати знаннями, аналізувати, синтезувати, абстрагувати, конкретизувати, узагальнювати, розвивають увагу, мислення, здатність до самостійних суджень, інтерес до навчального предмета.

Готуватись до практичних занять, студентів бажано дотримуватись наступного алгоритму:

1. Ознайомитися з темою, планом заняття, рекомендованою літературою, прочитати конспект лекції і усвідомити матеріал даної теми.

2. Вивчити навчальний матеріал, підібрати додаткову літературу.

3. Скласти план виступу або тези з кожного питання заняття, що дуже важливо для систематизації і засвоєння знань, чіткого та послідовного виступу. Рекомендується вести словник специфічних термінів. Під час конспектування матеріалу важливо, щоб записи були стислими, але змістовними, якнайповніше розкривали зміст проблеми, що розкривається.

4. Систематично здійснювати самоконтроль повноти засвоєння матеріалу, даючи відповідь на запитання, які вміщені в підручниках в кінці кожного розділу, в методичних посібниках та рекомендаціях, а також виконуючи практичні вправи та навички, рекомендовані до засвоєння при вивченні певних тем.

Самоконтроль здійснюється і в бесідах з певних питань з іншими студентами. Якщо виявляються прогалини в знаннях, уміннях, слід ще раз звернутися до навчальної літератури, незрозумілі питання з'ясувати з викладачем.

Виступ на занятті повинен бути розгорнутий, переконливий, доказовий і аргументований, повинен розкривати суть питання, його значимість, супроводжуватись висновками, порівняннями, узагальненнями. Студенти повинні бути готові доповнити виступи товаришів, прорецензувати їх, висловити свою точку зору і обґрунтувати її. По ходу заняття необхідно робити короткі записи щодо уточнення, доповнення запитань.

Семінарське заняття №1
Тема: Інноваційна діяльність як чинник підвищення конкурентоспроможності закладу освіти

План

1. Сутність інноваційної педагогічної діяльності. Мета та завдання інноваційної діяльності педагога.
2. Зміст та етапи інноваційної педагогічної діяльності:
 - педагогічний пошук і зародження педагогічної інновації;
 - створення педагогічної новації;
 - реалізація (експериментування, оцінювання, оформлення результатів);
 - рефлексія педагогічного нововведення (самооцінка зробленого, самоконтроль і корекція).
3. Зовнішні та внутрішні компоненти інноваційної діяльності в галузі освіти.
4. Суть і зміст інноваційного потенціалу закладу освіти у різних наукових підходах. Структура інноваційного потенціалу закладу освіти.
5. Діяльність освітнього закладу щодо впровадження інновацій. Сприйнятливність освітньої організації до нововведень.
6. Педагогічні умови, що забезпечують ефективність впровадження інновацій. Фактори, що перешкоджають впровадженню інновацій в освітній заклад.

Практичні завдання:

1. Проаналізувати літературу, знайти визначення сутності поняття «інноваційна діяльність» та оформити таблицею.

Визначення поняття «інноваційна діяльність»	Автор, джерело

2. Схематично зобразити структуру інноваційного потенціалу закладу освіти.

Література

Основна література:

1. Гуторов О.І., Михайлова Л.І., Шарко І.О., Турчіна С.Г., Киричок О.В. Управління інноваціями: навчальний посібник, вид. 2-ге, доп. Харків: «Діса плюс», 2016. 266 с.
2. Дубасенюк О.А. Інновації в сучасній освіті. Інновації в освіті: інтеграція науки і практики: збірник науково-методичних праць / за заг. ред. О.А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. С. 12–28.
3. Закон України від 8.09.2011 № 3715 «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» [Електронний ресурс]. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
4. Заславська С.І. Інноваційна діяльність педагога професійної школи. URL: <http://surl.li/mwlto>

5. Коновальчук І.І. Теоретичні та технологічні засади реалізації інновацій у загальноосвітніх навчальних закладах. Сутність та структура інноваційної компетентності педагога. Розробка системи і технології її розвитку. Акмедосягнення науковців Житомирської науково-педагогічної школи: монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. URL: <http://surl.li/mwlspl>
6. Коновальчук І.І. Технологія організації інноваційної діяльності закладів дошкільної освіти. *Педагогічні науки*. Випуск 4 (95). 2018. С.85-91. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/596243.pdf>
7. Концепція розвитку освіти в Україні на період 2015-2025 рр. [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
8. Наказ Міністерства освіти і науки від 07.11.2000 № 522 «Про затвердження Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
9. Наукова та інноваційна діяльність в Україні : статистичний збірник [Електронний ресурс]. URL: <http://ukrstat.gov.ua>
10. Новгородська Ю. Г. Інноваційний менеджмент в освіті: [начально-методичний посібник] для магістрів спеціальності 073 Менеджмент. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2019. 120 с.
11. Петровський В.Є. Управління розвитком інноваційного потенціалу закладу дошкільної освіти: Кваліфікаційна робота здобувача вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої 073 Менеджмент освітньо-професійної програми Муніципальний менеджмент. Київ. 2023. 60 с.
12. Положення про порядок здійснення інноваційної діяльності у сфері освіти» Наказ Міністерства освіти і науки 12 травня 2023 року N 552. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/RE40211?an=20>
13. Проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні: виклики воєнного часу: тези доп. XIV Міжнар. бізнес-форуму (Київ, 23 берез. 2023 р.) / відп. ред. А. А. Мазаракі. Київ: Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. 197 с. URL: <http://surl.li/mwlta>
14. Соколова І.В. Освітні інновації: реалії сьогодення та контури майбутнього. *Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (26–27 березня 2015 року, м. Суми)*. Том 1. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. 392 с. С. 172-175.
15. Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року № 526-р. Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-p#Text>
16. Табенко В.М., Грицаєнко Г.І., Лисак О.І. Економіка та організація інноваційної діяльності: курс лекцій. Мелітополь: «ЛЮКС», 2021 с. 159 с.
17. Тадеуш О. Освітологічний вимір інноваційної освіти в контексті соціально-економічних глобальних викликів. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. Випуск № 1 (74), 2023. С.11-23. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/45021/1/O_Tadeush_OVIOKSEHV.pdf
18. Тихонова Т. Інновації в закладі освіти: сутність, нормативне забезпечення, методика організації. *Інноватика в освіті*. Вересень № 1 (92). 2022. С. 74-83. URL: https://repository.moippo.mk.ua/upload/01-08-22_73249201.pdf

Семінарське заняття №2

Тема: Готовність педагогів до інноваційної діяльності

План

1. Педагог як суб'єкт інноваційної діяльності. Готовність до інноваційної діяльності як важлива професійна якість педагога.
2. Структура готовності педагога: мотиваційна, когнітивна, діяльнісна та рефлексивна складові.
3. Категорії вчителів за ставленням до нововведень (за Роджерсом).
4. Форми залучення педагога до інноваційної діяльності.
5. Фактори прийняття рішення про використання (невикористання) нововведення: соціальні, соціально-психологічні, особистісно-професійні.
6. Загальне уявлення про антиінноваційні бар'єри та шляхи їх подолання.
7. Етапи формування готовності педагогів до інноваційної діяльності (діагностико-коректуючий, навчальний, аналітико-регулятивний).

Практичні завдання:

1. Заповніть таблицю:

Типи антиінноваційних бар'єрів у професійній діяльності педагога

Тип антиінноваційних бар'єрів	Основні характеристики	Причини виникнення	Шляхи подолання
<i>Регулятивні</i>			
<i>Організаційно-психологічні</i>			
<i>Соціально-психологічні</i>			
<i>Когнітивно-психологічні</i>			

2. Опрацювати діагностичні методики (*Додаток А*) щодо визначення рівнів готовності до інноваційної діяльності. Результати оформити коротким звітом.

Література

1. Атрощенко Т. О. Інноваційна компетентність майбутніх вихователів закладу дошкільної освіти: теоретичні та методичні площини. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021 р., № 75, Т. 1. С.50-54. URL: http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/75/part_1/11.pdf
2. Демиденко Т.М. Підготовка майбутніх учителів трудового навчання до інноваційної педагогічної діяльності: дис... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти. Луганськ, 2004. 243 с.
3. Завалко К.В. Формування готовності майбутнього вчителя музики до інноваційної діяльності: астореп. дис...доктора пед. наук. 13.00.02 – теорія та

методика музичного навчання. Київ, 2013. 41 с. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4884/Zavalko.pdf?sequence=1>

4. Кузнецова К.С., Комірасик М.І., Беспалько Г.М. Інноваційні технології в дошкільній освіті: навчальний посібник. Чернівці. Видавничо-інформаційний центр «Місто», 2023. 270 с. URL: [file:///D:/Doc/Desktop/2023%20%D0%B6%D0%BE%D0%B2%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%8C/%D0%94%D0%BB%D1%8F%20%D0%BC%D0%B0%D0%B3%20%D1%80%202023/%D0%9B%D1%96%D1%85%D1%83%D1%82%D0%B0%20%D0%92.%20%D0%9E%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82/%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20\(1\).pdf](file:///D:/Doc/Desktop/2023%20%D0%B6%D0%BE%D0%B2%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%8C/%D0%94%D0%BB%D1%8F%20%D0%BC%D0%B0%D0%B3%20%D1%80%202023/%D0%9B%D1%96%D1%85%D1%83%D1%82%D0%B0%20%D0%92.%20%D0%9E%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82/%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20(1).pdf)

5. Огієнко О. І. Формування готовності до інноваційної діяльності як важлива складова професійної підготовки майбутнього вчителя. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2013. № 7(33). С. 154–161.

6. Проценко О., Юрочко С. Інноваційна компетентність педагога: зміст і структура. *Молодь і ринок*. 2015. № 5 (124). С. 51–55.

7. Радченко М. Шляхи формування інноваційної компетентності студентів. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка, Психологія*. 2017. № 11. С. 112–116. URL: [file:///D:/Doc/Downloads/alexi,+%D0%A0%D0%B4%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.PDF%20\(2\).pdf](file:///D:/Doc/Downloads/alexi,+%D0%A0%D0%B4%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.PDF%20(2).pdf)

8. Славінська О. Інноваційна професійна діяльність педагога у контексті сучасної неперервної освіти. URL: <file:///D:/Doc/Downloads/%D0%A1%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D1%96%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0+%D0%9E.%D0%9C.+3.pdf>

9. Харагірло В. Є. Сутність і структура готовності до інноваційної діяльності педагогічних працівників закладів професійно-технічної освіти. *Імідж сучасного педагога*. № 1 (178) 2018. С. 34-38. URL: <http://isp.poippo.pl.ua/article/view/123778/120643>

10. Теорія і практика підготовки майбутніх педагогів до інновацій в професійній діяльності: За заг. ред О.А. Листопада. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/17875/1/Lystopad%20Oleksiy%20Anatoliyovych.pdf>

11. Шерудило А. В. Сутність, зміст, структура і функції інноваційної діяльності вчителя в умовах модернізації педагогічної освіти. Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи: компетентнісний та інтегрований підходи: монографія / за наук. ред. Л. Я. Бірюк. Суми, Вінниченко М. Д., 2019. С. 245–269. URL: [file:///D:/Doc/Downloads/ %20\(2\).pdf](file:///D:/Doc/Downloads/ %20(2).pdf)

12. Шунаєва М.В. Готовність педагога-вихователя до інноваційної діяльності. URL: <https://vseosvita.ua/library/gotovnist-pedagoga-vihovatela-do-innovacijnoi-dialnosti-492074.html>

Семінарське заняття №3

Тема: Впровадження системних інноваційних технологій в закладах дошкільної освіти

План

1. Педагогічні ідеї М. Монтесорі в системі дошкільної освіти.
2. Дидактичний матеріал М. Монтесорі та практичні аспекти його реалізації як засобу розвитку сенсорної культури дошкільника.
3. «Виховний простір» М. Монтесорі як педагогічний прийом.
4. Основні положення альтернативної технології Р. Штейнера.
5. Особливості функціонування Вальдорфського дитячого садка.
6. Альтернативна технологія С. Френе: сутність та зміст.
7. Методичні основи організації освітньої діяльності з дітьми дошкільного віку за технологією С. Френе.

Практичні завдання:

1. Заповніть таблицю:

Відмінності між поняттями

Сутність поняття	Зміст поняття
«освітня технологія»	
«педагогічні технології»	
«технології навчання»	

2. На основі вивчення літератури зробити порівняльну характеристику традиційного та інноваційного підходів до навчання. Результати своїх досліджень занести у таблицю.

Принципові відмінності традиційного та інноваційного підходу у навчанні

Традиційний підхід у навчанні	Інноваційний підхід у навчанні

Література

1. Балущак Г.Я. Інноваційні технології в сучасному закладі дошкільної освіти в Україні і за рубежом. 81 с. URL: <https://vseosvita.ua/library/innovacijni-tehnologii-v-sucasnomu-zakladi-doshkilnoi-osviti-v-ukraini-i-za-rubezem-403320.html>
2. Вус С.В. Розвиваючі ігри нового покоління в інтелектуальному розвитку дошкільника. Полтава, 2022. 58 с.
3. Гриб М.В. Використання педагогічних ідей м. Монтесорі у вихованні дітей дошкільного віку в умовах сьогодення. URL: <https://genezum.org/library/vykorystannya-pedagogichnyh-idey-m-montessori-u-vyhovanni-ditey-doshkilnogo-vidku-v-umovah-sogodennya>

4. Дмитренко А. Інноваційні технології дошкільної освіти. Суми: Університетська книга, 2021. 80 с.
5. Дубасенюк О.А. Інновації в сучасній освіті. Інновації в освіті: інтеграція науки і практики: збірник науково-методичних праць / за заг. ред. О.А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. С. 12–28.
6. Євсюков О. Педагогічні технології: навч. пос. Харків: ХНАУ, 2020. 228 с.
7. Інноваційні освітні технології : навчально-методичний посібник / упорядник Л.М. Прокопів. Івано–Франківськ, 2020. 172 с. URL: <http://surl.li/afgia>
8. Інноваційні технології в сучасному освітньому просторі: монографія / за ред. Г. Єфремової. Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2021. 444 с.
9. Інтеграція як освітня стратегія модернізації дошкільної освіти. / Зб.наук. пр. [ред. кол.: В.І.Очеретянко (гол.) та ін.] – Хмельницький: ХОППО, 2019. 550 с.
10. Іонова О. Реалізація ідей Штайнер-педагогіки в освітньому процесі Харківського національного педагогічного університету імені Г. О. Сковороди. *Методологія освіти*. 2019. №4. С.78-83. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/8579a657-81a0-4a18-a8a0-44241296e0e2/content>
11. Коновальчук І.І. Теоретичні та технологічні засади реалізації інновацій у загальноосвітніх навчальних закладах. Сутність та структура інноваційної компетентності педагога. Розробка системи і технології її розвитку. Акмеодягнення науковців Житомирської науково-педагогічної школи: монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. URL: <http://surl.li/mwlspl>
12. Кузнєцова К.С., Комірасик М.І., Беспалько Г.М. Інноваційні технології в дошкільній освіті: навчальний посібник. Чернівці. Видавничо-інформаційний центр «Місто», 2023. 270 с. URL: [file:///D:/Doc/Desktop/2023%20%D0%BE%D0%B2%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%8C/%D0%94%D0%BB%D1%8F%20%D0%BC%D0%B0%D0%B3%20%D1%80%202023/%D0%9B%D1%96%D1%85%D1%83%D1%82%D0%B0%20%D0%92.%20%D0%9E%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82/%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82/%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20\(1\).pdf](file:///D:/Doc/Desktop/2023%20%D0%BE%D0%B2%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%8C/%D0%94%D0%BB%D1%8F%20%D0%BC%D0%B0%D0%B3%20%D1%80%202023/%D0%9B%D1%96%D1%85%D1%83%D1%82%D0%B0%20%D0%92.%20%D0%9E%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82/%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20(1).pdf)
13. Міленіна Г. С. Відродження педагогічних ідей вільного виховання С. Русової і М. Монтесорі в сучасній педагогічній практиці. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. 2014. Випуск 1.45 (106). С.90-95. (стаття надійшла 15.04.2014). URL: <http://pmu.in.ua/wp-content/uploads/2020/04/%D0%9C.%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%81%D0%BE%D1%80%D1%96-%D1%96%D0%B4%D0%B5%D1%97.pdf>
14. Рудік О., Березюк В. Інноваційні технології в ДНЗ. Харків: Основа, 2017. 224 с
15. Слушний О. Інноваційні освітні технології в діяльності вчителя XXI століття. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 2 (106). С.150-159. URL: <http://surl.li/mwllum>

16. Тихонова Т. Інновації в закладі освіти: сутність, нормативне забезпечення, методика організації. *Інноватика в освіті*. Вересень №1 (92). 2022. С. 74-83. URL: https://repository.moippro.mk.ua/upload/01-08-22_73249201.pdf

17. Чепіль М. М. Педагогічні технології: навч. посіб. / М. М. Чепіль, Н. З. Дудник. Київ : Академвидав, 2012. 224 с.

18. Ярошик Я. В. Інноваційні технології в системі освіти України. URL: <http://surl.li/mwlui>

Семінарське заняття №4-5

Тема: Інноваційні технології логіко-математичного розвитку дошкільників

План

1. Інноваційна діяльність вихователів у сфері інтелектуального розвитку дітей дошкільного віку.

2. Інноваційна технологія В.В. Воскобовича «Казкові лабіринти гри»: сутність та зміст. Lego-технології (Л.Парамонова).

3. Технологія «Логічні блоки Дьенеша».

4. Картки-властивості Семадені.

5. Технологія «дитяче дослідження як метод навчання старших дошкільників» (О.І.Савенков).

6. Технологія пізнавального розвитку дітей дошкільного віку (Г.В.Беленька).

7. Особливості експериментально-дослідницької діяльності дітей у природі.

8. Технологія використання інтелектуальних карт (Н. Гавриш, І.Кіндрат)

Практичні завдання:

1. Визначити переваги використання інноваційних технологій логіко-математичного розвитку дошкільників. Дані занести в таблицю.

Назва технології	Переваги використання

2. Розробити та презентувати фрагмент заняття з використанням технологій логіко-математичного розвитку дошкільників.

Література

1. Балущак Г.Я. Інноваційні технології в сучасному закладі дошкільної освіти в Україні і за рубежом. 81 с. URL: <https://vseosvita.ua/library/innovacijni-tehnologii-v-sucasnomu-zakladi-doskilnoi-osviti-v-ukraini-i-za-rubezem-403320.html>

2. Дмитренко А. Інноваційні технології дошкільної освіти. Суми: Університетська книга, 2021. 80 с.

3. Дубасенюк О.А. Інновації в сучасній освіті. Інновації в освіті: інтеграція науки і практики: збірник науково-методичних праць / за заг. ред. О.А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. С. 12–28.

4. Євсюков О. Педагогічні технології: навч. пос. Харків: ХНАУ, 2020. 228 с.
5. Інноваційні освітні технології : навчально-методичний посібник / упорядник Л.М. Прокопів. Івано–Франківськ, 2020. 172 с. URL: <http://surl.li/afgia>
6. Інноваційні технології в сучасному освітньому просторі: монографія / за ред. Г. Єфремової. Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2021. 444 с.
7. Інтеграція як освітня стратегія модернізації дошкільної освіти. / Зб.наук.пр. [ред. кол.: В.І.Очеретянко (гол.) та ін.] – Хмельницький: ХОІППО, 2019. 550 с.
8. Кузнєцова К.С., Комірасик М.І., Беспалько Г.М. Інноваційні технології в дошкільній освіті: навчальний посібник. Чернівці. Видавничо-інформаційний центр «Місто», 2023. 270 с. URL: [file:///D:/Doc/Desktop/2023%20%D0%B6%D0%BE%D0%B2%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%8C/%D0%94%D0%BB%D1%8F%20%D0%BC%D0%B0%D0%B3%20%D1%80%202023/%D0%9B%D1%96%D1%85%D1%83%D1%82%D0%B0%20%D0%92.%20%D0%9E%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82/%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82/%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20\(1\).pdf](file:///D:/Doc/Desktop/2023%20%D0%B6%D0%BE%D0%B2%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%8C/%D0%94%D0%BB%D1%8F%20%D0%BC%D0%B0%D0%B3%20%D1%80%202023/%D0%9B%D1%96%D1%85%D1%83%D1%82%D0%B0%20%D0%92.%20%D0%9E%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82/%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20(1).pdf)
9. Рудік О., Березюк В. Інноваційні технології в ДНЗ. Харків: Основа, 2017. 224 с
10. Слушний О. Інноваційні освітні технології в діяльності вчителя XXI століття. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 2 (106). С.150-159. URL: <http://surl.li/mwlum>
11. Тихонова Т. Інновації в закладі освіти: сутність, нормативне забезпечення, методика організації. *Інноватика в освіті*. Вересень №1 (92). 2022. С. 74-83. URL: https://repository.moippo.mk.ua/upload/01-08-22_73249201.pdf
12. Чепіль М. М. Педагогічні технології: навч. посіб. / М. М. Чепіль, Н. З. Дудник. Київ : Академвидав, 2012. 224 с.
13. Ярошик Я. В. Інноваційні технології в системі освіти України. URL: <http://surl.li/mwlui>

Семінарське заняття №6

Тема: Практичні аспекти реалізації технологій мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку

План

1. Особливості використання діагностичної методики Т.О. Піроженко «Мовленнєве зростання дошкільника».
2. Навчання дітей дошкільного віку описовим розповідям за методикою Т.Ткаченко.
3. Методика використання схем-моделей у лексично-граматичній роботі (К.Л. Крутій).
4. Технологія «Художнє слово і дитяче мовлення» (Н.В. Гавриш).
5. Методика навчання дітей розповіданню за схемами (О.Білан, К. Крутій).
6. Методика навчання дітей читанню (М. Зайцев).

Практичні завдання:

1. На основі порівняльного аналізу визначити позитивні і негативні сторони пасивної, активної та інтерактивної моделей навчання. Результати занести у таблицю.

Назва моделі навчання	Позитивні сторони	Негативні сторони
<i>Пасивна модель</i>		
<i>Активна модель</i>		
<i>Інтерактивна модель</i>		

2. Визначити, які найбільш доцільні при організації навчальної діяльності дошкільників. Дані занести в таблицю.

Назва інтерактивної технології	Особливості використання

3. Розробити та презентувати фрагмент заняття з використанням технологій мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку.

Література

1. Дмитренко А. Інноваційні технології дошкільної освіти. Суми: Університетська книга, 2021. 80 с.

2. Дубасенюк О.А. Інновації в сучасній освіті. Інновації в освіті: інтеграція науки і практики: збірник науково-методичних праць / за заг. ред. О.А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. С. 12–28.

3. Євсюков О. Педагогічні технології: навч. пос. Харків: ХНАУ, 2020. 228 с.

4. Інноваційні освітні технології : навчально-методичний посібник / упорядник Л.М. Прокопів. Івано–Франківськ, 2020. 172 с. URL: <http://surl.li/afgia>

5. Інноваційні технології в сучасному освітньому просторі: монографія / за ред. Г. Єфремової. Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2021. 444 с.

6. Інтеграція як освітня стратегія модернізації дошкільної освіти. / Зб.наук.пр. [ред. кол.: В.І.Очеретянко (гол.) та ін.]. Хмельницький: ХОІППО, 2019. 550 с.

7. Кузнєцова К.С., Комірасик М.І., Беспалько Г.М. Інноваційні технології в дошкільній освіті: навчальний посібник. Чернівці. Видавничо-інформаційний центр «Місто», 2023. 270 с. URL: [file:///D:/Doc/Desktop/2023%20%D0%B6%D0%BE%D0%B2%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%8C/%D0%94%D0%BB%D1%8F%20%D0%BC%D0%B0%D0%B3%20%D1%80%202023/%D0%9B%D1%96%D1%85%D1%83%D1%82%D0%B0%20%D0%92.%20%D0%9E%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82/%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82/%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20\(1\).pdf](file:///D:/Doc/Desktop/2023%20%D0%B6%D0%BE%D0%B2%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%8C/%D0%94%D0%BB%D1%8F%20%D0%BC%D0%B0%D0%B3%20%D1%80%202023/%D0%9B%D1%96%D1%85%D1%83%D1%82%D0%B0%20%D0%92.%20%D0%9E%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82/%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20(1).pdf)

8. Рудік О., Березюк В. Інноваційні технології в ДНЗ. Харків: Основа, 2017. 224 с
9. Слушний О. Інноваційні освітні технології в діяльності вчителя XXI століття. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 2 (106). С.150-159. URL: <http://surl.li/mwlum>
10. Тихонова Т. Інновації в закладі освіти: сутність, нормативне забезпечення, методика організації. *Іноватика в освіті*. Вересень №1 (92). 2022. С. 74-83. URL: https://repository.moippo.mk.ua/upload/01-08-22_73249201.pdf
11. Чепіль М. М. Педагогічні технології: навч. посіб. / М. М. Чепіль, Н. З. Дудник. Київ : Академвидав, 2012. 224 с.
12. Ярошик Я. В. Інноваційні технології в системі освіти України. URL: <http://surl.li/mwlui>

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №7

Тема: Використання здоров'язберігаючих технологій в навчально-виховному процесі ЗДО

План

1. Сутність поняття «здоров'язберігаючі технології» та їх функції.
2. Класифікація здоров'язберігаючих технологій.
3. Здоров'язберігаючі технології у просторі сучасного закладу освіти.
4. Технологія фізичного виховання дітей М.Єфименка («Театр фізичного розвитку та оздоровлення дітей»).

Література

1. Балущак Г.Я. Інноваційні технології в сучасному закладі дошкільної освіти в Україні і за рубежом. 81 с. URL: <https://vseosvita.ua/library/innovacijni-tehnologii-v-sucasnomu-zakladi-doskilnoi-osviti-v-ukraini-i-za-rubezem-403320.html>
2. Бичук І. Сучасні оздоровчі технології в практиці фізичного виховання дошкільнят. URL:<http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/3484/3/Vychuk.pdf> (дата звернення: 03.10.2019).
3. Дмитренко А. Інноваційні технології дошкільної освіти. Суми: Університетська книга, 2021. 80 с.
4. Дубасенюк О.А. Інновації в сучасній освіті. Інновації в освіті: інтеграція науки і практики: збірник науково-методичних праць / за заг. ред. О.А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. С. 12–28.
5. Євсюков О. Педагогічні технології: навч. пос. Харків: ХНАУ, 2020. 228с.
6. Інноваційні освітні технології : навчально-методичний посібник / упорядник Л.М. Прокопів. Івано–Франківськ, 2020. 172 с. URL: <http://surl.li/afgia>
7. Інноваційні технології в сучасному освітньому просторі: монографія / за ред. Г. Єфремової. Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2021. 444 с.
8. Інтеграція як освітня стратегія модернізації дошкільної освіти. / Зб.наук.пр. [ред. кол.: В.І.Очеретянко (гол.) та ін.] – Хмельницький: ХОППО, 2019. 550 с.
9. Кошель А.П. Здоров'язбережувальні технології в закладах дошкільної освіти: Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Дошкільна освіта» працівників закладів дошкільної освіти та батьків / Чернігів: ФОП Балакіна

В., 2017. 88 с. URL: <http://erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/3660/1/%D0%97%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B2%E2%80%99%D1%8F%D0%B7%D0%B1%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B6%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%20%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97%20%D0%B2%20%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D1%85%20%D0%B4%D0%BE%D1%88%D0%BA%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8.pdf>

10. Кузнєцова К.С., Комірасик М.І., Беспалько Г.М. Інноваційні технології в дошкільній освіті: навчальний посібник. Чернівці. Видавничо-інформаційний центр «Місто», 2023. 270 с. URL: [file:///D:/Doc/Desktop/2023%20%D0%B6%D0%BE%D0%B2%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%8C/%D0%94%D0%BB%D1%8F%20%D0%BC%D0%B0%D0%B3%20%D1%80%202023/%D0%9B%D1%96%D1%85%D1%83%D1%82%D0%B0%20%D0%92.%20%D0%9E%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82/%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82/%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20\(1\).pdf](file:///D:/Doc/Desktop/2023%20%D0%B6%D0%BE%D0%B2%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%8C/%D0%94%D0%BB%D1%8F%20%D0%BC%D0%B0%D0%B3%20%D1%80%202023/%D0%9B%D1%96%D1%85%D1%83%D1%82%D0%B0%20%D0%92.%20%D0%9E%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82/%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20(1).pdf)

11. Потужний О. В. Впровадження оздоровчих технологій в освітній процес дошкільнят педагогічні науки. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Nzped_2014_122_24. (дата звернення: 22.10.2019)

12. Рудік О., Березюк В. Інноваційні технології в ДНЗ. Харків: Основа, 2017. 224 с

13. Семашкіна Г.М. Оздоровчі технології та діагностика фізичного розвитку дошкільників. URL: www.ksru.edu (дата звернення: 11.11.2019).

14. Слушний О. Інноваційні освітні технології в діяльності вчителя XXI століття. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 2 (106). С.150-159. URL: <http://surl.li/mwlum>

15. Тихонова Т. Інновації в закладі освіти: сутність, нормативне забезпечення, методика організації. *Інноватика в освіті*. Вересень №1 (92). 2022. С. 74-83. URL: https://repository.moippro.mk.ua/upload/01-08-22_73249201.pdf

16. Ярошик Я. В. Інноваційні технології в системі освіти України. URL: <http://surl.li/mwlui>

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна підготовка студентів до аудиторних занять є трьохрівневою: репродуктивна, частково-пошукова, творча.

Репродуктивний рівень – націлений на розширення понятійного апарату студентів з дидактики, поповнення їх термінологічного словника, а також містить перелік контрольних запитань, спрямованих на відтворення базових знань з теми.

Частково-пошуковий рівень – включає завдання для самостійного пошуку проблемного та дослідницького характеру, міркування та афоризми видатних педагогів для аналізу та обговорень, що сприяє розвитку аналітико-оцінного мислення студентів.

Творчий – розгляд питань для роздумів вільного, творчого характеру спонукає до розвитку творчих здібностей майбутніх педагогів; написання рефератів, повідомлень сприяє глибшому розумінню та розкриттю теми заняття.

Самостійна робота студентів власне на практичних та лабораторних заняттях (аудиторна робота) спрямована на розвиток у майбутніх вчителів вмінь застосовувати мислительні дії аналізу, синтезу, індукції, дедукції, аналогії, порівняння, розрізнення, узагальнення тощо. Для цього, у процесі проведення занять, студентам пропонується завдання з аналітичним навантаженням, створення логічних схем, графіків, таблиць, розв'язання педагогічних задач, аналіз ситуацій тощо.

З метою міцності закріплення знань, одержаних на лекційних заняттях, студентам запропоновано теми для самостійного опрацювання:

Самостійна робота студентів складається із трьох блоків:

- самостійної підготовки студентів до аудиторних занять (лекцій, практичних (семінарських) занять);
- самостійної роботи власне на практичних заняттях;
- самостійне опрацювання теми, розробка індивідуального навчально-дослідного завдання (презентації).

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Інноваційність в освіті як феномен сталого розвитку. • визначити фактори, що перешкоджають впровадженню інновацій в заклад дошкільної освіти та чинників, які забезпечують успішність реалізації нововведень.	8	10
2	Освітній заклад як основний суб'єкт реалізації інновацій • розробити модель інноваційного закладу дошкільної освіти; • схематично зобразити структуру інноваційного освітнього середовища; • підібрати по 5 методик для вивчення готовності педагога до інноваційної діяльності	8	10

3	Діяльність дошкільного освітнього закладу щодо впровадження інновацій охарактеризувати типи антиінноваційних бар'єрів у професійній діяльності педагога; визначити причини їх виникнення та запропонувати шляхи їх подолання; вивчити стан власної готовності вихователів до впровадження інновацій в практичній діяльності, застосувавши запропоновані методики	8	12
4	Ігрові технології навчання як ефективний метод організації освітнього процесу в сучасних закладах дошкільної освіти на основі вивчення літератури зробити порівняльну характеристику традиційного та інноваційного підходів до навчання. Результати своїх досліджень занести у таблицю. визначити ігрові технології, які найбільш доцільні при в практиці діяльності ЗДО. Дані занести в таблицю. розробити та презентувати фрагмент заняття з використанням ігрових технологій навчання.	10	12
5	Інноваційні технології логіко-математичного розвитку дошкільників на основі аналізу літератури визначити ознаки технологій логіко-математичного розвитку дошкільників. Дані занести в таблицю. визначити технології логіко-математичного розвитку, які найбільш доцільні в діяльності з дітьми дошкільного віку. Дані занести в таблицю. розробити та презентувати фрагмент заняття з використанням технологій логіко-математичного розвитку дошкільників.	10	12
6	Інноваційні технології мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку на основі аналізу літератури визначити ознаки технологій мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку. Дані занести в таблицю розробити та презентувати фрагмент заняття з використанням технологій мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку	8	12
7	Здоров'язберігаючі технології в дошкільній освіті. Інноваційні технології навчання дітей з особливими освітніми потребами визначити функції здоров'язберігаючих технологій та інноваційних технологій в інклюзивній освіті, схарактеризувати їх. розробити та презентувати фрагмент заняття з використанням здоров'язберігаючих технологій	8	12
Разом		60	80

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання сприяють більш поглибленому вивченню студентом теоретичного матеріалу, закріпленню і узагальненню отриманих знань, формуванню вмінь використання знань для комплексного вирішення відповідних професійних завдань. Індивідуальні завдання виконуються студентами самостійно із забезпеченням необхідних консультацій з боку викладача.

При виконанні ІЗ студентові необхідно підготувати доповідь відповідно обраної теми та презентацію до неї.

Доповідь – це вид монологічного мовлення, публічне, розгорнуте повідомлення з певного питання, засноване на залученні документальних даних. Вміст доповіді передбачає інформацію, що відображає суть питання або дослідження актуальної проблеми.

Доповіді можуть бути усними або письмовими. При підготовки доповіді здобувач освіти повинен дотримуватися певного алгоритму, який передбачає:

1. Вибір теми доповіді.
2. Підбір літературних джерел.
3. Консультація з викладачем.
4. Складання плану доповіді (вступ, аналіз проблеми, виклад основного матеріалу, власні висновки)
5. Вивчення змісту літературних джерел.
6. Систематизація проаналізованого матеріалу.
7. Опис дослідження і його результатів (якщо передбачено).
8. Написання тез доповіді (треба пам'ятати, що середній темп виступу: 1 сторінка аркушу - 2,5 хвилини виступу).
9. Проговорення доповіді (визначити акценти, паузи, тривалість; етичне посилення на авторів передбачає повне прізвище, ім'я (по батькові, науковий ступень чи звання).
10. Корегування доповіді (за необхідністю).
11. Доповідь на занятті.

Презентація (від англ. presentation - представлення, показ) – це набір картинок-слайдів на певну тему, який зберігається у файлі спеціального формату. Кожен слайд може містити довільну текстову, графічну та відеоінформацію, анімацію, звук, діаграми і графіки, табличні й інші матеріали. Презентації створюються для наочної підтримки захисту дослідницьких робіт, доповідей, рефератів, підготовки навчальних занять. Відповідно до мети створення презентації здійснюється вибір типу інформації, схем структуризації даних та порядок їх викладу. Успішність презентації залежить від того, наскільки ретельно перед її створенням було продумано та враховано такі фактори:

- організація презентації (визначення суті того, про що необхідно розповісти);
- урахування особливостей слухацької аудиторії;
- визначення структури (схеми, сценарію) презентації;
- послідовність викладення матеріалу,

- добір різноманітних зображень, анімаційних ефектів та інших елементів, що супроводжують виклад.

Вимоги до змісту презентації (за Д. Льюїсом):

- кожен слайд має відображати одну думку;
- текст має складатися з коротких слів та простих речень;
- рядок має містити 6-8 слів; • всього на слайді має бути 6-8 рядків;
- загальна кількість слів не повинна перевищувати 50;
- дієслова мають бути в одній часовій формі;
- заголовки мають привертати увагу аудиторії та узагальнювати основні ідеї слайда;
- у заголовках мають бути і великі, і малі літери (а не тільки великі);
- слайди мають бути не надто яскравими – зайві прикраси лише створюють бар'єр на шляху ефективної передачі даних;
- кількість блоків статистичних даних на одному слайді має бути не більше чотирьох;
- підпис до ілюстрації розміщується під нею, а не над нею;
- усі слайди презентації мають бути витримані в одному стилі.

Критерії оцінювання презентацій:

- повнота розкриття теми;
- структуризація інформації;
- наявність і зручність навігації;
- відсутність граматичних, орфографічних і мовних помилок;
- відсутність фактичних помилок, достовірність поданої інформації;
- наявність і правильність оформлення обов'язкових слайдів (титольний, зміст, про проект, список джерел);
- оригінальність оформлення презентації;
- обґрунтованість і раціональність використання засобів мультимедіа та анімаційних ефектів;
- придатність презентації для обраної цільової аудиторії;
- грамотність використання кольорового оформлення;
- використання авторських ілюстрацій, фонів, фотографій, відеоматеріалів;
- наявність дикторського мовлення, його грамотність і доцільність;
- наявність, обґрунтованість і грамотність використання фонового звуку;
- розміщення і комплектування об'єктів; єдиний стиль слайдів.

Тематика індивідуального завдання

1. Інноваційна діяльність як ключовий фактор розвитку освітньої галузі.
2. Зміст та етапи інноваційної педагогічної діяльності.
3. Освітній заклад як основний суб'єкт реалізації інновацій.
4. Структура інноваційного потенціалу закладу освіти.)
5. Педагогічні умови, що забезпечують ефективність впровадження інновацій.
6. Сприйнятливність освітньої організації до нововведень.

7. Готовність педагогів до інноваційної діяльності.
8. Інноваційна компетентність педагога як необхідна складова його професійної діяльності.
9. Фактори прийняття рішення про використання (невикористання) нововведення: соціальні, соціально-психологічні, особистісно-професійні. Загальне уявлення про антиінноваційні бар'єри та шляхи їх подолання.
10. Планування інноваційної діяльності як основа ефективного розвитку закладу дошкільної освіти.
11. Мотивація і стимулювання інноваційної діяльності. Структура механізму мотивування інноваційної діяльності.
12. Форми і методи стимулювання інноваційної діяльності.
13. Ризик інноваційної діяльності як можливість несприятливого здійснення процесу і/або результату впровадження нововведення. Класифікація ризиків.
14. Оцінювання ефективності інноваційної діяльності в закладах дошкільної освіти.
15. Основні критерії та показники ефективності інноваційної діяльності в галузі дошкільної освіти.
16. Ігрові технології навчання дітей дошкільного віку.
17. Дидактичні ігри в організації освітнього процесу закладу дошкільної освіти.
18. Педагогічні ідеї М. Монтесорі в системі дошкільної освіти.
19. Альтернативна технологія Р. Штейнера.
20. Особливості функціонування Вальдорфського дитячого садка.
21. Методичні основи організації освітньої діяльності з дітьми дошкільного віку за технологією С. Френе.
22. Інноваційна діяльність вихователів у сфері інтелектуального розвитку дітей дошкільного віку.
23. Особливості використання діагностичної методики Т.О. Піроженко «Мовленнєве зростання дошкільника».
24. Технологія «Художнє слово і дитяче мовлення» (Н.В. Гавриш).
25. Методика навчання дітей розповіданню за схемами (О. Білан, К. Крутій).
26. Методика навчання дітей читанню (М. Зайцев).
27. Використання здоров'язберігаючих технологій в освітньому процесі закладів дошкільної освіти.
28. Технології фізичного виховання дітей дошкільного віку.

ПЕДАГОГІЧНІ СИТУАЦІЇ (КЕЙС-МЕТОД)

Метод кейсів розглядається як «метод навчання, застосування якого передбачає осмислення студентами реальної життєвої ситуації, що дозволяє сформувати у студентів здатність справлятися з унікальними та нестандартними ситуаціями, з якими ми маємо справу в реальному житті».

Кейс – детальний і глибокий опис реальної ситуації, який характеризується тим, що передбачає пошук відповіді на проблемні питання і спрямований не на отримання готових знань, а на створення нових знань, формування практичних навичок та розвиток системи цінностей студентів, життєвих настанов, своєрідного професійного світовідчуження та світоперетворення, що передбачає співтворчість студента та викладача.

Розв'язання педагогічних ситуацій створює умови для активної діяльності студентів через моделювання професійного середовища і впливає на застосування теоретичних знань на практиці, забезпечує формування та удосконалення професійних умінь та навичок, досягаючи таким чином більш високої компетентності у студентів.

Головна мета кейс-методу полягає в тому, що майбутні фахівці аналізують певну ситуацію (кейс), яка може назрівати в педагогічній діяльності, оцінюють запропоновані алгоритми і пропонують альтернативні варіанти її вирішення.

Застосування кейс-методу в освітньому процесі ЗВО спрямовується на вирішення таких завдань:

- виробити у студентів цілісне уявлення про педагогічну діяльність та її динаміку;
- створити умови для нагромадження професійного і соціального досвіду;
- сприяти виробленню мотивації до майбутньої педагогічної діяльності;
- формувати готовність до вирішення реальних управлінських ситуацій.

Імплементация кейс-методу в освітній процес ЗВО має чітку практичну спрямованість і реалізується через систему вправ і ситуаційних завдань, які розроблені на основі реальних ситуацій з наявністю певної проблеми. Зміст конкретного кейсу може містити інформацію про цілі професійної діяльності, стилі керівництва; фактори (зовнішні, внутрішні), що впливають на формування позитивного іміджу освітньої установи; взаємовідносини між керуючою та керівною підсистемами; управління конкурентоспроможністю закладу освіти тощо.

Студенти мають розібрати запропоновану ситуацію, проаналізувати та оцінити висунуту задачу, презентувати варіанти розв'язання проблеми та обрати найбільш альтернативний шлях вирішення проблеми.

Кейс-метод має ряд ознак і технологічних особливостей:

1. Розробленість моделі педагогічної системи, стан якої розглядається в деякий дискретний момент часу.
2. Колективне обговорення та прийняття альтернативного рішення.
3. Багатоальтернативність рішень; принципова відсутність єдиного рішення.
4. Наявність єдиної мети при виробленні рішень.
5. Функціонування системи групового оцінювання діяльності.

6. Виникнення керованої емоційної напруги особистості.

Повне розв'язання педагогічної ситуації може включати такі основні етапи:

Перший етап – чітке бачення і усвідомлення педагогічної проблеми, формулювання на її основі конкретної задачі.

Другий етап – аналіз вихідних даних, який допоможе сформувати правильне педагогічне рішення. Тут треба звернути увагу на місце, час, внутрішні та зовнішні причини виникнення ситуації, індивідуальні та вікові особливості її учасників.

Третій етап – формування задуму, вибір варіантів, висунення гіпотези (плану дії з результатами, що прогноуються). При цьому слід подбати про активну роль у розв'язанні проблеми самих студентів.

Четвертий етап – матеріалізація задуму, гіпотези, плану дій із уточненням усіх деталей цього плану.

П'ятий етап – підведення підсумків, критика, оцінка результатів творчої діяльності за головним критерієм: чи сприяло розв'язання даної ситуації розвитку професійних компетенцій.

Ситуація 1.

Вихователь проводить заняття з математики використовуючи елементи технології М. Монтесорі у середній групі. Мета: сформувати уявлення про величину предметів. Питання: «Діти, уважно розгляньте «Рожеву вежу», яка знаходиться перед вами. Вона складена з різних за величиною кубів. Є великі і малі. Давайте відокремимо великі куби до великих, а малі – до малих». Побачивши, що діти сортують куби неправильно, вихователь звертається до них: «Діти, давайте я вам покажу, як правильно!»...

Визначте методичні помилки вихователя. Дайте поради для методично правильного проведення цього фрагменту заняття.

Ситуація 2.

Під час проведення індивідуального заняття з дитиною середнього дошкільного віку з формування уявлення про поняття «товстий», «тонкий» за методикою М. Монтесорі, вихователь запропонував «Коричневу драбину», хоча дитина мала намір гратись «Червоними штангами». Проте, вихователь все ж забрав у дитини «Червоні штанги», пояснивши, що для гри краще взяти «Коричневу драбину».

Проаналізуйте методичні помилки вихователя. Як варто було вихователеві використати намір дитини гратись «Червоними штангами»?

Ситуація 3.

Вихователь проводить заняття з розвитку зв'язного мовлення на тему «Дитячі музичні інструменти» у середній групі використовуючи дидактичні картки Г. Домана. Мета: навчити дітей розрізняти назви різних дитячих музичних інструментів. Вихователь: «Діти подивіться, що зображено на картинках. Це – барабан. Барабан – круглий. Для того, щоб він видав звук, потрібно вдарити по ньому. А це – металофон, він має прямокутні металічні пластинки, для того, щоб він грав треба вдарити ось цією паличкою по ці металічній пластинці. А це – піаніно. Воно чорне за кольором, має білі і чорні клавіші».

Проаналізуйте методичні помилки вихователя. Дайте поради для методично правильного проведення цього фрагменту заняття.

Ситуація 4.

Під час проведення фронтального заняття з формування уявлень про поняття «багато», «мало», «один» у дітей молодшого дошкільного віку за методикою Г. Домана вихователь запропонував дітям розглянути дидактичні картинки «Червоні кульки» та прокоментував: «Подивіться на одній картинці багато кульок, а на другій – мало».

Проаналізуйте методичні помилки вихователя. Дайте поради для методично правильного проведення цього фрагменту заняття.

Ситуація 5.

Вихователь організовує конструктивно-будівельну гру в середній групі, використовуючи кубики. Проте перед тим, як розпочати конструювання, вихователь пропонує дітям відгадати вміст кубиків.

Визначте педагогічну технологію за якою вихователь проводив гру. Проаналізуйте доцільність методичних дій педагога.

Ситуація 6.

Вихователь проводить індивідуальну роботу з формування уявлень про поняття «великий» «малий», «важкий», «легкий»: «Ми пограємо в гру. Я по черзі братиму кубики різні за наповненням, а ти вгадуватимеш їхнє наповнення за звучанням». Грають у гру. Вихователь дає наступне завдання: «Підбери до маленького великий кубик». Потім пропонує дитині побудувати з них вежу.

Визначте педагогічну технологію за якою вихователь проводив заняття, його мету та проаналізуйте методичні дії вихователя.

Ситуація 7.

У старшій групі дошкільного навчального закладу на початку кожного навчального року обов'язково вихователі разом з дітьми малюють долоньками «Сонечко дружби», яке висить у групі впродовж навчального року, коли виникають непорозуміння між дітьми, вони згадують про те сонечко і миряться.

На одному із таких занять хтось із дітей говорить, що це нецікаво, тому що вони вже робили таке в минулому році, коли були в середній групі. Педагог не розгубився і запитав: «А ніжками ви малювали?» Діти були здивовані, але й водночас дуже зацікавлені, що буде далі. Педагог проводить заняття, діти за його ідеєю малюють ніжками.

Проаналізуйте дії вихователя. До якої педагогічної технології належить зазначена педагогічна ситуація.

Ситуація 8.

Вихователь проводить заняття з розвитку зв'язного мовлення у старшій групі: «Діти, пропоную вам скласти розповідь використовуючи таке ключове слово як «крокодил», є також і слова-помічники: Літак - пасажирський, гуде, літає, блискучий, світиться; яблуна - квітуча, зелена, плоди, дає тінь». Творче завдання для дітей скласти з цими словами розповідь.

Визначте елементами якої педагогічної технології послуговувався вихователь у цій педагогічній ситуації. Якою може бути розповідь дітей?

Ситуація 9.

Під час заняття «Будуємо місто» у старшій групі вихователь звертається до дітей: «Сьогодні ми будемо будувати місто. Вежу будемо будувати з піску. Але будувати ми її будемо по-особливому. Ми будемо її будувати його всі разом. Кожен з вас, будуватиме свою частину міста».

Визначте елементи, якої педагогічної технології використав вихователь, плануючи заняття; визначте методи; проаналізуйте методичні помилки.

Ситуація 10.

Вихователь запропонував дітям скласти фантастичну казку.

Результатом казки була розповідь дітей:

«...Жив був на півночі крокодил. Він жив на Півночі, тому що він прилетів сюди з Африки. Це був не звичайний крокодил, а літаючий. І на вигляд він був теж дуже чудернацьким: його шкіра була блискуча і зелена, вкрита квіточками. Крокодил дуже любив подорожувати....»

Визначте, за якою педагогічною технологією було складено уривок творчої казки і для якої вікової групи.

Ситуація 11.

На прогулянці діти середньої групи звернули увагу на те, що за межами дитячого садка біля будинку, що розташований поряд, димить купа листя.

Вони звернули увагу вихователя на сміття: «Подивіться, там біля будинку дим!» Вихователь: «А як ви гадаєте, звідки він? А від чого він міг з'явитись?»

А чому ж зі сміття, яке підпалили не палає вогонь, а лише димить? А це добре, що сміття димить? А чи правильно вчинив двірник, який залишив це сміття без догляду?».

Визначте, якою педагогічною технологією скористався вихователь у зазначеній ситуації.

Проаналізуйте методичні дії педагога.

Ситуація 12.

Під час заняття з художньої праці «Чарівний ліс» у середній групі вихователь звертається до дітей: «Сьогодні ми здійснимо подорож до чарівного лісу. Але оскільки він чарівний, то для того, щоб до нього потрапити нам треба стати маленькими чарівниками та феями. Як ви гадаєте чому? (Діти висловлюють свої здогадки). Це нам потрібно для того, щоб начаклувати «чарівний ліс». Але чаклувати ми будемо по-особливому. Кожен з вас буде вичакловувати своє дерево...».

Визначте елементи, якої педагогічної технології використав вихователь, плануючи заняття; визначте методи; проаналізуйте методичні дії вихователя.

Ситуація 13.

На прогулянці вихователь старшої групи звернула увагу на залишену на майданчику кимось з дітей рукавичку: «Подивіться діти, здається у нас тут

Рукавичка! А як ви гадаєте, як це вона тут з'явилася? Чи правильно, що ця рукавичка тут лежить? А добре чи погано, що ми її знайшли? Що ми будемо з нею робити? А про яку казку нагадує цей предмет?...».

Визначте елементи, якої педагогічної технології використав вихователь. Проаналізуйте методичні помилки педагога.

Ситуація 14.

Вихователь пропонує дітям старшої групи поміркувати: «А що, коли б яєчко не розбилося (за казкою «Курочка ряба»; якби Колобок не втік з дому. Не зустрів Лисичку (за казкою «Колобок»).

Визначте елементи, якої педагогічної технології використав вихователь. Проаналізуйте методичні помилки педагога.

Ситуація 15.

Вихователь на прогулянці з дітьми середньої групи: «Діти, погляньте як багато снігу. Як ви гадаєте, коли багато снігу - це добре чи погано?». «А я, як була така ж маленька як ви, любила куштувати сніг на смак. А це - добре чи погано?». По завершенні спостереження, вихователь підсумовує: «Отже, багато снігу це - добре, бо можна гратися в сніжки, кататися на санчатах, ліпити снігову бабу, фортецю.

А погано, бо сніг холодний - можна застудитися, а також важко рухатися транспорту і пішоходам.

Проаналізуйте методичні помилки педагога. Визначте елементи, якої педагогічної технології використав вихователь.

Ситуація 16.

Вихователь пропонує дітям старшої групи придумати закінчення казки:

«Жив-був м'ячик. Він пустував без упину і бив байдики. Якось вирішив він погуляти у дворі. Викотився, аж бачить.... Хтось із дітей продовжує казку, потім вихователь зупиняє дитину і пропонує іншій продовжити.

Проаналізуйте методичні дії педагога. Визначте елементи, якої педагогічної технології використав вихователь.

Ситуація 17.

Вихователь показує об'єкт (чи його зображення) і ставить дітям запитання: «Ким раніше була курка? (курча, корова, кінь, риба, квітка, стіл, огірок ...).

Проаналізуйте методичні дії педагога. Визначте елементи, якої педагогічної технології використав вихователь.

Ситуація 18.

Вихователь пропонує дітям середньої групи назвати, що придумали люди дивлячись на: вітер (пропелер), півня (будильник), сонечко(електрична Лампочка), оленя (вішак), пташку (літак), кульбабку (парашут), жирафа (підйомний кран), рака (ножиці).

Проаналізуйте методичні дії педагога. Визначте елементи, якої педагогічної технології використав вихователь.

Ситуація 19.

Вихователь звертається до дітей молодшої групи із пропозицією: «Діти, давайте прикрасимо нашу кімнату картинками-невидимками. Придумайте, що б ви намалювали на своїх «картинках-невидимках». Вихователь пропонує зразок

розповіді: «Я намалювала лісову галявину. На травичці під кущем сидить зайчик. Він умивається лапкою, а сам думає: «Чи немає вовка недалеко?»».

Проаналізуйте методичні помилки педагога. Визначте елементи, якої педагогічної технології використав вихователь.

Ситуація 20.

Під час проведення індивідуальної роботи з дитиною молодшого дошкільного віку вихователь розставив різні за величиною кольорові пляшечки на столі. Повільно зняв кришечки з кожної з них і закрутив назад. Спочатку вихователь закрутив кришечки відповідно до розміру пляшечок. Потім перемішав їх і запропонував дитині самостійно підібрати відповідні кришечки до пляшечок.

Визначте, елементи якої педагогічної технології запропонував вихователь. Визначте програмовий зміст індивідуальної роботи. Проаналізуйте методичні помилки педагога.

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Авторитарне (лат. *autoritas* – влада, вплив) виховання – педагогічна концепція, яка передбачає підкорення вихованця волі вихователя. Придушуючи ініціативу і самостійність, А. в. перешкоджає розвитку індивідуальності дитячої особистості, призводить до її нівелювання, виникнення конфронтації між педагогом і дітьми.

Авторська школа – експериментальний навчально-виховний заклад, діяльність якого базується на розробленій автором чи авторським колективом педагогічній концепції.

Авторські навчальні програми – складова частина програмно-методичного забезпечення освітнього процесу навчально-виховного закладу (школи, дитячого садка тощо). Для них характерні оригінальні концепції та зміст. Запровадженню А. н. п. передує експертиза, апробація, сертифікація тощо.

Авторські освітні технології – розроблені педагогами-практиками технології, в яких у різних варіантах поєднано адекватні змісту і цілям різнорівневого і різнопрофільного навчання структурно-логічні, інтеграційні, ігрові, комп'ютерні, діалогові, тренінгові технології.

Альтернативні (франц. *alternative*, від лат. *alter* - один із двох) школи – «вільні школи», які виникли наприкінці 60-х років ХХ ст. у країнах Західної Європи і США як протиставлення авторитарним рухам. Вони забезпечують альтернативну за змістом, формами і методами роботи з учнями освіти. Існують як «відкриті школи» (без поділу на традиційні класи), «школи без стін» (орієнтація на широке використання місцевої громади), «магнітні школи» (навчальні центри для поглибленого вивчення конкретної галузі знань) та ін.

Антиінноваційні бар'єри – зовнішні або внутрішні перешкоди, які заважають здійсненню інноваційної діяльності.

Варіативний (лат. *variatio* - відмінність) компонент в освіті – навчальні програми, що обираються в межах освітньої програми навчально-виховного закладу.

Виховна система – умовно об'єднаний комплекс виховних цілей, людей, що реалізують їх у процесі цілеспрямованої діяльності, відносин між її учасниками, освоєного середовища й управлінської діяльності із забезпечення життєздатності цієї системи.

Відкрите навчання – спосіб організації навчальної роботи в школах (здебільшого початкових), який передбачає відмову від класно-урочної системи і оцінювання успішності на основі заданих норм, гнучку, відкритую організацію навчального простору, змінний склад навчальних груп, вільний вибір учнем видів і способів навчальної роботи.

Гармонізація навчального процесу – процес узгодження різних компонентів навчання з метою досягнення єдності і узгодженості освітніх цілей, методів і засобів навчання.

Гейміфікація навчання – використання ігрових елементів і механік у навчальному процесі для підвищення мотивації і залученості учнів.

Генерація ідей – процес створення нових концепцій, методів або підходів до вирішення проблем чи вдосконалення існуючих практик.

Глобалізація освіти – процес інтеграції національних освітніх систем у міжнародний освітній простір, що передбачає обмін знаннями, досвідом та інноваціями.

Глобальна компетентність – здатність учнів розуміти і діяти в умовах глобалізованого світу, що включає міжкультурну комунікацію, розуміння глобальних проблем та пошук рішень.

Гнучкість освітньої програми – здатність освітньої програми адаптуватися до змінних умов та потреб учнів, враховуючи індивідуальні траєкторії навчання.

Головний інноваційний проект – ключовий проект в інноваційній діяльності, який має стратегічне значення для освітньої установи або системи освіти загалом.

Готовність до інноваційної діяльності – особливий особистісний стан, який передбачає наявність у педагога мотиваційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності, володіння ефективними способами і засобами досягнення педагогічних цілей, здатності до творчості і рефлексії.

Грантова підтримка інновацій – фінансова підтримка, яка надається для реалізації інноваційних проектів в освітній галузі.

Групова динаміка – процеси і зміни, що відбуваються в групах учнів у процесі їхньої взаємодії, впливаючи на ефективність спільної діяльності.

Гуманізація освіти – процес, спрямований на розвиток особистісних якостей учнів, їхнього морального і духовного становлення, формування гуманістичних цінностей.

Інновативність – це емоційно-оцінне ставлення до нововведень, відмінність у сприйнятливості суб'єктів до інновацій, нових ідей, досвіду.

Інноваційна компетентність педагога – це інтегративна якість особистості, яка є результатом синтезу базової підготовки й практичного досвіду й забезпечує високий рівень володіння технологіями реалізації інновацій.

Інноваційна культура закладу освіти – це здатність колективу закладу до змін, відкритість до комунікацій як у середині, так із зовнішнім середовищем. Інноваційна культура школи характеризується орієнтованістю на особистість, особистісний розвиток учня і педагога. Вчителям такого закладу притаманна солідарність у цінностях і поглядах на освіту, на основі яких формується їхня поведінка.

Інноваційна освіта – це система ідей, головною метою яких є збереження і розвиток творчого потенціалу людини. Започаткована Міжнародною академією наук вищої школи(МАН ВШ).

Інноваційне навчання – це зорієнтована на динамічні зміни в навколишньому світі навчальна діяльність, яка ґрунтується на оригінальних методиках розвитку різноманітних форм мислення, творчих здібностей, високих соціально-адаптаційних можливостей особистості.

Інноваційне середовище – це педагогічно доцільний організований простір життєдіяльності, який сприяє розвитку інноваційного ресурсу особистості, інтегрований засіб накопичення і реалізації інноваційного потенціалу навчального закладу.

Інноваційний заклад освіти – відкрита соціально-педагогічна система, що постійно оновлює свої структуру й функції, оперативно реагує не тільки на наявні соціально-освітні детермінанти, а прогнозує можливі зміни суспільних потреб в освіті й на цій основі стратегічно планує розвиток своїх можливостей для випереджувального вирішення освітніх завдань у процесі суспільних трансформацій.

Інноваційний педагогічний експеримент – це метод дослідницько-педагогічної діяльності, який передбачає істотні зміни у змісті, формах і методах роботи з метою підвищення їх ефективності.

Інновація – це комплексний, цілеспрямований процес створення, розповсюдження та використання нового; метою якого є задоволення потреб й інтересів людей новими засобами, що веде до певних якісних змін системи і способів забезпечення її ефективності, стабільності та життєздатності”.

Інтуїтивний рівень готовності до педагогічних інновацій – педагоги ставляться до інноваційної проблематики як до альтернативи традиційній практиці. Основою такого ставлення є емоційна, інтуїтивна налаштованість на сприйняття нового тому, що воно нове, а не глибокі теоретичні знання особливостей інноваційної ідеї чи аналіз педагогічної практики, яка на цій ідеї базується.

Інформаційно-комунікативна компетентність – це оволодіння педагогом якісно новими технологіями доступу до глобально інформаційних ресурсів, когнітивна діяльність педагога, прагнення до пошуку, накопичення, аналіз, у оцінки, обробки, систематизації нових знань та їх творчого використання, у вирішенні професійних задач.

Інформаційна функція планування інноваційної діяльності – це забезпечення учасників інноваційного процесу важливою інформацією про цілі, прогнози, альтернативи, терміни, ресурси й адміністративні умови проведення інновацій.

Інформаційні ресурси – це наявність інформаційно-комунікаційних систем, забезпеченість науковою інформацією й інформацією про інновації та інноваційну діяльність у регіоні, країні і за кордоном, науково-методичною літературою з питань новітніх виховних технологій.

Інноваційний режим – це порядок здійснення навчання в умовах конкретної інновації, систематичне координування і регулювання інноваційного процесу.

Кадрова складова структури інноваційного потенціалу закладу освіти забезпечується фаховою підготовкою персоналу підприємства нарівні, що відповідає сучасному розвитку науки і техніки. Ця складова значною мірою визначає систему менеджменту, її гнучкість, адаптивність. Складова включає в себе:

- трудові можливості закладу освіти;
- здатність персоналу до генерування ідей, створення нової продукції;
- освітній, кваліфікаційний рівень педагогічних працівників;
- психофізіологічні характеристики і мотиваційний потенціал персоналу;
- інтелектуальний та креативний потенціали персоналу;
- підбір і розстановка кадрів;
- навчання педагогів, розвиток їх інноваційної компетентності.

Когнітивний компонент структури інноваційної діяльності в освітній галузі – це готовність педагогів до інноваційної діяльності, об’єднує сукупність знань педагога про суть і специфіку інноваційних педагогічних технологій,

комплекс умінь і навичок, необхідних для здійснення інноваційної діяльності і включає такі параметри:

- знання нормативно-правової бази інноваційної діяльності;
- володіння основними поняттями педагогічної інноватики;
- розуміння суті педагогічної інноватики, знання основних законів менеджменту освітніх інновацій та педагогічної інноватики.

Когнітивно-психологічні типи психологічних бар'єрів активного неприйняття нововведень – це реакція на різні підходи, напрями в аналізі предмета нововведення (в умовах невизначеності).

Комунікаційна складова структури інноваційного потенціалу закладу освіти – це наявність комунікаційних зв'язків, які відображають рівень визначеності та ефективності взаємодії закладу освіти з елементами зовнішнього середовища, що сприяють реалізації мети інноваційної діяльності, тобто наявність надійних зв'язків з партнерами, каналами розповсюдження інформації про освітні послуги, споживачами інноваційної продукції.

Конкретизація загальних цілей і завдань для кожного підрозділу – це етап процесу оперативного планування інноваційної діяльності.

Контроль та оцінювання результатів упровадження планів інноваційної діяльності – це етап процесу планування інноваційної діяльності, який повинен дати відповідь на відбувається з'ясування питання, чи досягнутий бажаний ефект у результаті впровадження обраного плану. Контроль є зворотним зв'язком процесу планування інноваційної діяльності.

Координаційна функція планування інноваційної діяльності здійснюється як попереднє узгодження дій під час підготовки планів і як узгоджена реакція на перешкоди і проблеми, що виникають під час виконання планів.

Координація діяльності всіх учасників процесу планування інноваційної діяльності – один із основних результатів планування інноваційної діяльності у закладі освіти.

Креативний компонент у структурі інноваційної діяльності в освітній галузі передбачає цілеспрямований, осмислений, планомірний, творчий характер діяльності. Основними параметрами визначеного компоненту є:

- прагнення до самоосвіти;
- вміння творчо мислити;
- здатність генерувати оригінальні ідеї;
- уміння приймати нестандартні рішення.

Креативний компонент реалізується:

- в оригінальному розв'язанні педагогічних завдань;
- в імпровізації, нетрадиційних підходах до організації навчально-виховного процесу;

- у творчій взаємодії з вихованцями.

Критерії механізму управління розвитком інноваційного потенціалу:

- системний підхід в управлінні розвитком інноваційного потенціалу на засадах маркетингу, що дає можливість враховувати всі необхідні взаємозв'язки і взаємодії в структурі інноваційного потенціалу та системі управління маркетингом, а останньої з навколишнім середовищем

- науковість управління, що передбачає врахуванню дії економічних законів і закономірностей розвитку, застосування наукових підходів до організації і функціонування сукупності елементів інноваційного потенціалу, то виявляють синергетичний ефект, та комплексу маркетингу (на основі програмно-цільового підходу), системний аналіз та моніторинг, урахування реальних умов розвитку, використання науково обґрунтованих прогнозів і зворотних зв'язків;

- орієнтація управління розвитком інноваційного потенціалу на інноваційний шлях розвитку підприємства, то сприяє підвищенню конкурентоспроможності шляхом інвестування новачій у нові технології і менеджмент.

Маркетинг освіти – сукупність заходів і стратегій, спрямованих на просування освітніх послуг і установ на ринку освітніх послуг.

Менторинг – форма наставництва, коли більш досвідчений педагог чи спеціаліст допомагає менш досвідченому колезі розвивати професійні навички та компетенції.

Мережеві освітні спільноти – групи педагогів, студентів та інших учасників освітнього процесу, що взаємодіють та обмінюються досвідом через інтернет-ресурси та платформи.

Метод кейсів – освітня методика, що передбачає аналіз реальних ситуацій і проблем для розвитку аналітичних і критичних навичок.

Метод проектів – педагогічна технологія, заснована на організації навчального процесу через виконання студентами самостійних або групових проектів.

Метапредметні компетентності – здатність учнів застосовувати знання і навички з різних навчальних предметів для вирішення комплексних завдань.

Міждисциплінарний підхід – інтеграція знань та методів з різних дисциплін для вирішення навчальних та дослідницьких завдань.

Мобільне навчання – форма дистанційного навчання, яка здійснюється за допомогою мобільних пристроїв, таких як смартфони та планшети.

Модернізація освіти – процес оновлення освітньої системи, спрямований на підвищення її ефективності, якості та відповідності сучасним вимогам.

Модульне навчання – система організації освітнього процесу, де навчальний матеріал поділений на окремі блоки (модулі), які студенти освоюють послідовно.

Моніторинг освітніх інновацій – систематичне спостереження і оцінювання процесу впровадження інновацій у освітню практику.

Моніторинг якості освіти – система регулярного збору, аналізу та оцінки інформації про стан і результати освітньої діяльності.

Мотивація навчання – сукупність внутрішніх і зовнішніх факторів, що спонукають студентів до активного і результативного навчання.

Мотиваційне середовище – умови та фактори навчального простору, що сприяють формуванню у студентів бажання і прагнення до навчання та саморозвитку.

Мотиваційні стратегії – сукупність методів і підходів, що спрямовані на стимулювання учнів до активної участі в навчальному процесі.

Мультимедійні технології – інноваційні засоби навчання, що включають використання аудіо-, відео- та інших інтерактивних ресурсів для підвищення ефективності освітнього процесу.

Модель компетентностей – опис знань, умінь і навичок, необхідних для ефективного виконання професійних завдань.

Навчальна інноваційна стратегія – план дій для впровадження інновацій в освітній процес з метою досягнення конкретних цілей.

Навчальний інноваційний потенціал – здатність освітньої системи або закладу до реалізації інноваційних ідей та проектів.

Навчальна інновація – нововведення, впроваджене в освітній процес для покращення якості навчання та навчального середовища.

Навчальна траєкторія – шлях або послідовність навчальних подій, які визначаються індивідуальними потребами та можливостями кожного учня.

Надбання інноваційних компетентностей – процес формування та розвитку навичок та знань, необхідних для ефективного впровадження та використання інновацій.

Надійність інноваційних змін – властивість інноваційного процесу або продукту, що гарантує стабільність та ефективність їх функціонування.

Напрямок інноваційної діяльності – конкретна область, в якій здійснюються дії для впровадження новаторських підходів та ідей.

Наслідки інновацій в освіті – переваги або недоліки, що виникають в результаті впровадження нововведень у навчальний процес або управління освітніми закладами.

Науково-методичне забезпечення інновацій – наукові дослідження та методичні рекомендації, які сприяють розвитку та впровадженню інноваційних підходів у навчальний процес.

Науково-педагогічні школи – центри наукових досліджень та практичної роботи, спрямовані на розвиток інновацій в освіті та навчанні.

Нетрадиційні методи навчання – інноваційні підходи та стратегії, спрямовані на залучення учнів та створення стимулюючого навчального середовища.

Неформальне навчання – навчальні процеси та діяльності, які відбуваються поза традиційними установами освіти, такими як школи та університети.

Неформальне навчання – система навчання, яка базується на індивідуальних інтересах та потребах учнів, а не на стандартизованих програмах.

Новаторський підхід – метод або стратегія, яка відрізняється від традиційних підходів і спрямована на досягнення нових результатів у навчанні та навчальному процесі.

Новаторство – процес впровадження нових ідей, методів або технологій з метою поліпшення процесів або результатів освітньої діяльності.

Нормативне забезпечення інновацій – сукупність законів, правил, стандартів та положень, що регулюють впровадження та використання нововведень у галузі освіти.

Нормативно-правове забезпечення інноваційної діяльності – система правових актів, що регулюють правила впровадження та розгортання інновацій у сфері освіти.

Педагог інноваційного спрямування – педагог із чіткою мотивацією інноваційної діяльності та визначеною інноваційною позицією, здатний не лише підтримувати інноваційні процеси, а й ініціювати їх;

Педагогічна аксіологія – вчення про оцінку та інтерпретацію нового, вчення про природу цінностей, їх місце в реальності та структурі цінностей світу. Вона вивчає проблеми оцінки і різновиди процесів освоєння нового, інноваційне середовище, готовність педагогічної громадськості до сприйняття і оцінки нового, проблеми новаторів і консерваторів у педагогічній дійсності, зміст і процес навчання та виховання, суб'єкти цього процесу.

Педагогічна діяльність – вид професійної діяльності, змістом якої є навчання, виховання, освіта, розвиток тих, хто навчається.

Педагогічна імпровізація – знаходження педагогом під час навчально-виховного процесу несподіваного педагогічного розв'язку і миттєве його втілення. Вона охоплює чотири етапи: педагогічне осяяння; миттєве осмислення педагогічної ідеї і миттєвий вибір шляху її реалізації; втілення або реалізації педагогічної ідеї; миттєвий аналіз процесу втілення педагогічної ідеї і рішення про продовження педагогічної імпровізації або перехід до запланованих раніше дій. Педагогічна імпровізація дає змогу вдосконалювати педагогічну техніку, гнучко реагувати на труднощі, що виникають.

Педагогічна кваліметрія – застосування методів загальної кваліметрії(кількісних оцінок якості об'єкта) в педагогіці під час кількісного оцінювання психолого-педагогічних і дидактичних об'єктів. Основним методом дослідження є метод групових експертних оцінок.

Педагогічна культура – сутнісна характеристика особистості педагога, здатного до «діалогу культур».

Педагогічна майстерність – характеристика високого рівня діяльності педагога, ознаками якого є гуманність, науковість, педагогічна доцільність, оптимальний характер, результативність, демократичність, творчість (оригінальність); високе мистецтво виховання і навчання, що постійно удосконалюється і доступне кожному педагогу, який працює над собою.

Педагогічна неологія – теорія створення нововведень у системі освіти — наукове знання про нове у педагогічній теорії і практиці. Завданням педагогічної неології є розкриття сутності і джерел появи нового в педагогіці(соціальних, соціально-педагогічних, педагогічних детермінаторів нового); розробка його типології в педагогіці; визначення критеріїв і ступеня новизни; виявлення прінадних умов становлення, розвитку і утвердження нового; визначення функцій неології в системі педагогічного знання.

Педагогічна новація – процес об'єктивного чи суб'єктивного оновлення теорії і практики освіти, який оптимізує досягнення її мети.

Педагогічна праксеологія – вчення про застосування нового – вчення про ефективну людську діяльність. Практиологія досліджує проблеми використання і застосування нового, закономірності і різновидності впровадження, розкриває ефективні механізми застосування педагогічних нововведень, оптимальної інноваційної діяльності.

Педагогічна рефлексія – процес самоаналізу, самопізнання, самоусвідомлення людиною своїх внутрішніх психічних процесів, розуміння власної свідомості і поведінки; психічний процес, що обслуговує гностичний, конструктивний, організаційний, комунікативний і проєктувальний компоненти діяльності вчителя. Рефлексія вчителя є своєрідним інструментом для визначення обмежень у прояві «самості» вчителя в системі професійної діяльності.

Педагогічна спрямованість – сукупність стійких мотивів педагогічної діяльності, установок вчителя, відносно незалежних від ситуації. Її основними ознаками і показниками виступають педагогічні ідеали та переконання, ціннісні орієнтації та професійні інтереси, педагогічні погляди та уподобання, ставлення до своїх здібностей та характеру.

Педагогічна творчість – діяльність, спрямована на постійне розв'язання незчисленного ряду навчально-виховних задач в мінливих обставинах, під час яких педагогом виробляються і втілюються в процес спілкування з дітьми оптимальні, органічні для даної педагогічної індивідуальності не стандартизовані педагогічні рішення. Визначальними рисами педагогічної творчості виступають новизна, оригінальність, нестандартність, інноваційність процесу та результату педагогічної діяльності, вихід за межі відомого в педагогічній науці та практиці.

Проектна технологія – технологія навчання, реалізація якої розширює можливості традиційного опрацювання учнями певної теми (розділу), оскільки спрямована на створення під час виконання ними навчального проєкту певного матеріального або інтелектуального продукту, що безпосередньо стосується теми(розділу).

Техніка педагогічна (від гр. *technike* – вправний, досвідчений) – сукупність раціональних засобів та особливостей поведінки вчителя-вихователя, спрямованих на ефективну реалізацію обраних ним методів і прийомів навчально-виховної роботи з окремим учнем чи всім класним колективом відповідно до поставленої мети вихователя і конкретних об'єктивних та суб'єктивних передумов (уміння в галузі культури мовлення; володіння своїм тілом, мімікою, пантомімою, жестами; вміння одягатися, стежити за своєю зовнішністю; дотримання темпу і ритму роботи; уміння спілкуватися; володіння психотехнікою).

Технічні засоби навчання – сучасне обладнання навчального процесу, що дає змогу впливати на зорові, слухові аналізатори учнів, реалізувати принципи наочності, емоційності в навчанні, посилювати інтерес учнів до навчання з метою підвищення ефективності навчального процесу.

Технології маркетингу – це комплекс прийомів, способів дії та прийняття рішень, які визначають діяльність закладу з управління своєї позиції на освітньому ринку, вибору та досягненню закладом її основних цілей.

Технологія педагогічна – це сукупність форм, методів, способів, прийомів, навчальних та виховних засобів, системно використовуваних в освітньому процесі на основі декларованих педагогічних для психолого-педагогічних установок.

Технологія уроку – система змісту, форм, методів та засобів навчання та виховання щодо конкретної триєдиної мети, яку вчитель реалізує на уроці з урахуванням технічних можливостей, учнівського потенціалу, спрямовує на досягнення певного розвитку школярів.

Тип навчання догматичний – тип, який характеризується такими особливостями: учитель повідомляє учням певний обсяг знань у готовому вигляді без пояснення; учні заучують їх без усвідомлення та розуміння і майже дослівно відтворюють завчене.

Тип навчання пояснювально-ілюстративний – такий тип, який полягає в тому, що вчитель повідомляє учням певний обсяг знань, пояснює сутність явищ, процесів, законів, правил тощо, використовуючи при цьому ілюстративний матеріал; учні мають свідомо засвоїти пропоновану частку знань і відтворити на рівні глибокого розуміння; уміти застосувати знання на практиці.

Фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень.

Фасилітація (від англ. *facilitate* – допомагати, полегшувати, сприяти) – взаємодія між учасниками навчального процесу, яка базується на засадах гуманізму, толерантності, передбачає нагальний пошук способів і засобів гуманізації навчально-виховного процесу.

Фасилітація в освіті (від англ. *facilitate* – сприяти, допомагати) – організація освітнього процесу з метою колективного розв'язання проблем у групі, який управляється *фасилітатором* (андрагогом, викладачем). Це водночас процес та сукупність навичок, які дозволяють ефективно організовувати обговорення складної проблеми без зайвих витрат часу та за короткий проміжок часу виконати всі заплановані дії із максимальним залученням усіх учасників освітнього процесу.

Форма навчання – дидактична категорія, що означає зовнішню сторону організації навчального процесу; види – індивідуальна, групова, парна, фронтальна, колективна.

Формальна освіта – освіта, яка здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (9 професій) і передбачає досягнення здобувачами освіти визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою.

Формальне спілкування – спілкування, зумовлене соціальним статусом партнерів і регламентовано за змістом і формою.

Форми навчання (від лат. *forma* – зовнішність, устрій) – чітко виражена в часі й просторі організація навчальної діяльності учнів, пов'язана з діяльністю вчителя; виділяють індивідуальні, групові, фронтальні, колективні, парні, аудиторні та позааудиторні, класні і позакласні, шкільні і позашкільні форми навчання.

Формувальне оцінювання – допомагає відстежувати особистісний розвиток дитини та хід опановування навчального досвіду як основи компетентності, вибудовувати індивідуальну траєкторію особистості.

Фронтальна форма навчання – організація навчального процесу, яка передбачає роботу вчителя з усіма учнями в єдиному темпі та із загальними завданнями.

Хакатон в освіті – це захід, під час якого різні спеціалісти в галузі розробки програмного забезпечення інтенсивно й згуртовано разом працюють над розв'язанням якоїсь проблеми або створенням нового додатку чи сервісу.

Характеристики інноваційної культури в освіті. Основними характеристиками інноваційно-культурного простору є його всезагальність, тобто значимість основних характеристик незалежно від країни, її соціально-економічного устрою, а також глобальність за масштабами розповсюдження.

Хімія співпраці в освіті відноситься до тісного співробітництва між різними учасниками освітнього процесу - вчителями, учнями, батьками, адміністрацією, місцевою громадою та іншими зацікавленими сторонами з метою забезпечення якісної та всебічної освіти.

Холодні лабораторії в освіті – це спеціально обладнані приміщення, де студенти та дослідники можуть проводити експерименти та дослідження, пов'язані з вивченням фізичних, хімічних, біологічних та інших природничих явищ і процесів, що відбуваються при низьких температурах.

Хресні студії в освіті – це особливий тип навчання, де студенти мають можливість отримувати практичний досвід та професійну підготовку, працюючи під керівництвом професіоналів у своїй галузі

Художній досвід в інноваційній освіті може відігравати важливу роль у створенні стимулюючого та навчального середовища, яке сприяє творчості, розвитку креативних навичок та вирішенню складних завдань.

Холістичний підхід до інновацій в освіті визначається як комплексне та системне розглядання всіх аспектів навчання та навчального середовища з метою забезпечення всебічного розвитку учнів.

Художні технології в освіті – це використання мистецтва та креативних методів як засобу навчання та розвитку учнів у навчальних закладах.

Швидкісне навчання – методика навчання, спрямована на максимально ефективно засвоєння матеріалу за короткий проміжок часу, часто з використанням інтенсивних навчальних програм.

Широкомасштабне впровадження інновацій – процес систематичного впровадження нововведень на рівні всієї системи освіти або великої кількості навчальних закладів.

Широкомасштабні інновації в освіті – великі зміни або нововведення, спрямовані на покращення якості освіти на рівні країни чи регіону.

Шкільна інноваційна культура – сукупність цінностей, уявлень і практик, що сприяють створенню середовища, що сприяє розвитку і впровадженню інновацій в навчальних закладах.

Шкільна інноваційна інфраструктура – сукупність матеріальних і технічних засобів, необхідних для впровадження та підтримки інноваційних проєктів у навчальному закладі.

Шкільна інноваційна стратегія – план дій, спрямований на розвиток та впровадження інновацій в навчальному закладі, враховуючи його потреби та можливості.

Шкільна інноваційна команда – група фахівців, яка об'єднує зусилля для розробки та впровадження інноваційних проєктів у навчальному закладі.

Шкільна інновація – нововведення в системі освіти, спрямовані на поліпшення процесів навчання та виховання, а також на досягнення кращих результатів учнів.

Шкільне партнерство – співпраця між навчальним закладом і різними громадськими, комерційними або громадськими організаціями для спільного розв'язання освітніх завдань.

Шкільний інноваційний клімат – атмосфера в навчальному закладі, що сприяє розвитку творчого підходу до навчання та викладання, а також підтримці новаторських ідей.

Шкільний менеджмент інновацій – система управління навчальним закладом, спрямована на стимулювання і підтримку інноваційних ідей та практик серед педагогічного колективу.

Школа майбутнього – концепція навчального закладу, який активно використовує інноваційні підходи, технології та методи для підготовки учнів до життя в сучасному світі.

Шляхи інноваційного розвитку – напрями та методи, за допомогою яких навчальні заклади можуть розвивати та впроваджувати інновації в освітній процес.

Штучний інтелект в освіті – використання різних технологій штучного інтелекту, таких як машинне навчання та аналіз даних, для покращення процесів навчання та викладання.

Якість освіти – рівень знань, умінь, розумового, морального і духовного розвитку тих, хто навчається, на певному етапі відповідно до поставлених цілей; рівень забезпечення навчальної діяльності і надання освітніх послуг учасникам освітнього процесу навчально-виховним закладом.

Я-концепція – відносно стійка, більш-менш усвідомлена система уявлень особистості про себе, яка переживається нею як неповторна і є основою її самовизначення у світі, взаємодії з іншими людьми, ставлення до себе.

Якості вчителя – володіння певними особистими якостями як базою для формування професіоналізму: любов до дітей, почуття національної гідності, чесність, совісність, справедливість, об'єктивність, витримка, стриманість, толерантність, терплячість, організаторські здібності, всебічний розвиток, принциповість і вимогливість, оптимізм, любов до життя, чуйність, гуманне ставлення до людей, творчий склад мислення, тактовність.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ (ТЕСТ)

1. Оберіть визначення терміну «інновація»

- a) цілеспрямована зміна, що вносить у визначену соціальну одиницю – нові, відносно стабільні елементи
- b) осмислене привнесення старих елементів, що змінюють освітню ситуацію
- c) процес упровадження якогось нововведення в практику

2. Процес створення та впровадження нововведень для розв'язання тих педагогічних проблем, які досі розв'язувалися по-іншому - це ...

- a) Інновація в педагогіці
- b) Інновація в навчанні
- c) Інновація в науці

3. Увага до кожної дитини як особистості, громадянина з високими інтелектуальними, моральними, фізичними якостями - це принцип ...

- a) Принцип диференціації та індивідуалізації освіти
- b) Принцип демократизації освіти
- c) Принцип інтеграції освіти

4. Залежно від сфери здійснення інновації в освіті поділяють на:

- a) Психолого-педагогічні інновації
- b) Науково-виробничі
- c) Організаційно-управлінські
- d) Соціально-економічні

5. Вкажіть сутність соціально-педагогічних умов впровадження інновацій

- a) інформаційно-методичне забезпечення працівників
- b) фінансування інноваційної діяльності закладу
- c) розвиток творчого потенціалу учасників навчально-виховного процесу
- d) готовність працівників закладу працювати в інноваційному режимі

6. Інформаційно-методичне забезпечення працівників - умова впровадження інновацій

- a) соціально-педагогічна
- b) організаційно-педагогічна
- c) психолого-педагогічна
- d) готовність працівників закладу працювати в інноваційному режимі

7. Оберіть наукові підходи до реалізації інновацій в освіті

- a) Синергетичний підхід
- b) Особистий підхід
- c) Аксиологічний підхід
- d) Партисипативний підхід

8. Інтегрована особистісна якість:

- a) компетентність;
- b) компетенція;
- c) професійність;
- d) вимогливість

9. Якісно нова сукупність форм, методів і засобів навчання, виховання й управління, яка вносить суттєві зміни у результат педагогічного процесу:

- a) педагогічні інноваційні технології;
- b) педагогічні традиційні технології;
- c) інновації;
- d) методи.

10. Пропозиції, що поліпшують розвиток (перебіг) і результати навчально-виховного процесу:

- a) інновації;
- b) новації;
- c) ефективність;
- d) результативність.

11. Вкажіть на взаємозв'язок між поняттями «нововведення» та «новація»:

- a) це тотожні, рівнозначні поняття;
- b) «нововведення» є ширшим поняттям, ніж «новація»;
- c) новація стає нововведенням після її впровадження у практичну діяльність у вигляді нового продукту, процесу тощо;
- d) нововведення стає новацією після його впровадження у практичну діяльність у вигляді нового продукту, процесу тощо.

12. Процес уведення новацій на ринок називають:

- a) інноваційним лагом;
- b) дифузією;
- c) науково-технічним прогресом;
- d) комерціалізацією.

13. Життєвий цикл інновацій — це:

- a) проміжок часу від створення до поширення новації;
- b) проміжок часу від зародження ідеї, створення новинки та її практичного використання до моменту зняття з виробництва;
- c) проміжок часу від зародження ідеї до створення нововведення;
- d) проміжок часу, на протязі якого існує попит на продукт, в якому втілена дана інновація.

14. Вміння людини, яка критично мислить. Оберіть правильні варіанти

- a) оцінювати надійність джерел інформації
- b) виділяти необхідну інформацію та обробляти її

- c) ставити запитання з метою одержання точнішої інформації або її перевірки
- d) розглядати проблеми з різних точок зору та порівнювати різні позиції і підходи під час їх вирішення
- e) всі варіанти вірні

15. Для розвитку критичного мислення молодших школярів учителю необхідно....

- a) виділити час і забезпечити можливості для застосування критичного мислення
- b) дозволити учням вільно розмірковувати
- c) висловити віру в здатність кожного учня породжувати критичні судження
- d) бути готовими породжувати й відкидати судження
- e) всі варіанти вірні

16. Абсолютна новизна

a) Виявляє себе в кількох варіантах – як часткова новизна, яка полягає в оновленні одного з елементів системи, коли вона стає новою в якомусь одному відношенні.

b) Вона охоплює принципово не відомі раніше новації, які внаслідок їх реалізації стають радикальними нововведеннями. Її фіксують за відсутності аналогів, прототипів конкретному нововведенню.

c) Про неї ведуть мову, коли об'єкт є новим для даного суб'єкта. Наприклад, предмет чи явище можуть бути абсолютно новими для однієї людини, нормативно новими для конкретної спільноти (наприклад, в одній країні) і не новими в іншій країні для іншої спільноти.

17. Педагогами-новаторами можна назвати...

- a) Станіслава Шацького (1878—1934)
- b) Макаренка (1888—1939)
- c) В. Сухомлинського
- d) Шалву Амонашвілі (1931),
- e) Софію Лисенкову (нар. 1924)
- f) Марію Монтесорі (1870—1952)
- g) всі відповіді вірні

18. Педагогічної неології – це ...

інноватика відповідно до особливостей інноваційних процесів охоплює такі теоретичні блоки понять і принципів

a) галузі педагогічних знань, у якій систематизуються, узагальнюються та розвиваються наукові, експериментальні й дослідні дані про процес науково-педагогічної творчості, його особливості, основні результати.

b) пізнанням особливостей зародження, розвитку, функціонування, а також істотних ознак таких феноменів, як норма, нове, новизна, відкриття, винахід, вдосконалення, займається інноватика.

19. Практиологія – це:

- a) один із основних критеріїв оцінювання педагогічних досліджень; основний результат творчого процесу; властивість і самостійна цінність нововведення.
- b) нововведення, зміна, оновлення; новий підхід, створення якісно нового, використання відомого в інших цілях.
- c) галузь педагогічних знань, яка досліджує ефективність механізмів застосування педагогічних інновацій, оптимальної інноваційної діяльності.

20. Чим викликані розбіжності у тлумаченнях поняття «інновація»?

- a) неоднаковим баченням їх авторами сутнісного ядра, а також радикальності нововведень.
- b) проникнення елементів однієї культури в іншу і набуття при цьому нових, не властивих раніше якостей.
- c) орієнтація на нове, пошук і впровадження нового не є самоціллю педагогічної інноватики.

21. Що вивчає педагогічна аксіологія?

- a) діяльність, сутність якої полягає в оновленні педагогічного процесу, внесенні новоутворень у традиційну систему, що передбачає найвищий ступінь педагогічної творчості.
 - a. діяльність педагогів, що належать до цих категорій, утворює інноваційний педагогічний потік, який збагачує практику новими ідеями, новим змістом і новими технологіями.
 - b. розділ педагогіки, в якому досліджуються значущі для педагогічної праці цінності навчання і виховання.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Бали	Результат навчання, що оцінюється
49 (7 б.)	Виконання практичного завдання: 6-7 балів – студент бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття; самостійно, грамотно і послідовно з вичерпною повнотою відповів на запитання; демонструє глибокі і всебічні знання, логічно будує відповідь, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем; вміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, логічно та обґрунтовано будувати висновки; безпомилково відповідає на питання, використовуючи матеріали, що виносяться на самостійну роботу; 4-5 бали – студент добре засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, аргументовано викладає його; розкриває основний зміст навчального матеріалу, дає неповні визначення понять, допускає незначні порушення в послідовності викладення матеріалу та неточності при використанні наукових термінів, нечітко формулює висновки, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних похибок у логіці викладу теоретичного змісту; 2-3 бали – студент в основному засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, показує початкову уяву про предмет вивчення, при відтворенні основного навчального матеріалу допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, непереконливо відповідає, плутає поняття; 1 бал – студент не засвоїв навчальний матеріал теми, проте знає основні визначення, поняття; дає поверхову відповідь на запитання.
7	Кейс-метод (Розв'язання педагогічних ситуацій) 6-7 балів – виставляється, якщо студент обґрунтовано, послідовно й логічно аналізує ситуацію з використанням наукової термінології та на основі досвіду, набутого у ході соціально-педагогічної практики, демонструє власне бачення ситуації; виявляє вміння будувати чіткий алгоритм дій, спрямованих на професійне і компетентне вирішення даної проблеми; 4-5 балів – ставиться у випадку, коли студент послідовно й логічно аналізує ситуацію за стандартною схемою, володіє науковою термінологією, при розв'язанні практичного завдання допущені лише незначні помилки, які усуваються самим студентом після зауваження екзаменатора; 2-3 бали – виставляється, коли у ході розв'язання педагогічної задачі допущені помилки і порушена логіка аналізу та етапи здійснення соціально-педагогічної технології, необхідної для розв'язання конкретної проблеми, що вплинуло на результат і правильність висновків. Але при

цьому наявне часткове володіння теоретичним матеріалом з питань, наведених у ситуації;

1 бал – вказує на те, що студент не оволодів базовим теоретичним матеріалом та практичними навичками професійної діяльності, пояснює ситуацію на побутовому рівні.

14	ІНДЗ (презентація, надіслана через Інтернет та захищена в аудиторії). Оцінюється: знання й розуміння теоретичного матеріалу – 6 б. (відповідність темі, володіння науковою термінологією, доступність), візуальне представлення – 4 б. (відповідність вимогам, щодо оформлення; яскравість, зрозумілість), захист роботи (чіткість, логіка викладу, представлення; володіння навичками ораторського мистецтва; наявність самостійних висновків) – 4 б.
30	Залік (письмове або комп'ютерне тестування; за кожну правильну відповідь – 1 б.)
100	Загальна кількість балів

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	зараховано
74-89	зараховано
60-73	зараховано
1-59	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Гуторов О.І., Михайлова Л.І., Шарко І.О., Турчіна С.Г., Киричок О.В. Управління інноваціями: навчальний посібник, вид. 2-ге, доп. Харків: «Діса плюс», 2016. 266 с.
2. Інноваційні освітні технології : навчально-методичний посібник / упорядник Л.М. Прокопів. Івано–Франківськ, 2020. 172 с. URL: <http://surl.li/afgia>
3. Інноваційні технології навчання у діяльності інженера-педагога: навчальний посібник для інженерів-педагогів : у 2 ч./ [Коваленко О.Е., Штефан Л.В., Лисенко С.А., та ін.] ; за ред. О.Е. Коваленко, Л.В. Штефан. Х.: Вид-во ТОВ «Цифрова друкарня №1», 2013. Ч.1: Теоретичні основи. 195 с.
4. Інноваційні технології навчання у діяльності інженера-педагога: навчальний посібник для інженерів-педагогів : у 2 ч./ [Коваленко О.Е., Штефан Л.В., Белова О.К. та ін.] ; за ред. О.Е. Коваленко, Л.В. Штефан. Х.: Вид-во ТОВ «Цифрова друкарня №1», 2013. Ч.2: Практичні рекомендації. 156 с.
5. Коновальчук І.І. Теоретичні та технологічні засади реалізації інновацій у загальноосвітніх навчальних закладах. Сутність та структура інноваційної компетентності педагога. Розробка системи і технології її розвитку. Акмедосягнення науковців Житомирської науково-педагогічної школи: монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. URL: <http://surl.li/mwlsp>
6. Новгородська Ю. Г. Інноваційний менеджмент в освіті: [навчально-методичний посібник] для магістрів спеціальності 073 Менеджмент. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2019. 120 с.
7. Стойко І.І. Управління інноваціями (Програма, курс лекцій, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні заняття, тести): навчально-методичний посібник. Тернопіль, ТНТУ ім. І. Пулюя, 2016. 200 с.
8. Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року № 526-р. Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-r#Text>.
9. Табенко В.М., Грицаєнко Г.І., Лисак О.І. Економіка та організація інноваційної діяльності: курс лекцій. Мелітополь: «ЛЮКС», 2021 с. 159 с.
10. Чепіль М. М. Педагогічні технології: навч. посіб. / М. М. Чепіль, Н. З. Дудник. Київ : Академвидав, 2012. 224 с.

Додаткова література:

1. Вьюненко О., Агаджанов-Гонзалес К., Агаджанова С., Руденко Ю. Інформаційні комунікаційні технології електронного навчання як база інновацій у вищій освіті. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2023. Том 11, № 4. С. 13-19. URL: <https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/13479/1/Viunenکو.pdf>
2. Дубасенюк О.А. Інновації в сучасній освіті. *Інновації в освіті: інтеграція науки і практики: збірник науково-методичних праць / за заг. ред. О.А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. С. 12–28.*
3. Інновації у вищій освіті: вітчизняний і зарубіжний досвід: навч. посіб./ І.В. Артёмов, І.П. Студеняк, Й.Й. Головач, А.В. Гусь. Ужгород: ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2015. Вип. 23. 348 с.
4. Інновації у вищій освіті: глосарій термінів і понять / за ред. І.В. Артёмова; [уклад.: І.В. Артёмов, А.В. Шершун, С.В. П'ясецька-Устич]. Ужгород: ПП «АУТДОР – ШАРК», 2015. 160 с. (Серія «Євроінтеграція: український вимір». Вип. 25).
5. Михайлова Л.І. Інноваційний менеджмент: навч. посібник / Л.І. Михайлова, О.І. Гуторов, С.Г. Турчина, І.О. Шарко. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 234 с.
6. Нікула Н. В., Федірчик Т.Д. Управління інноваційною діяльністю закладів загальної середньої освіти в контексті впровадження концепції «Нова українська школа». 2020. Випуск 22. Т. 4. С. 201-205. URL: <http://surl.li/mwlud>
7. Огієнко О. І. Формування готовності до інноваційної діяльності як важлива складова професійної підготовки майбутнього вчителя. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2013. № 7(33). С. 154–161.
8. Павленко В.В., Бірук Н. П. Моделювання сучасного уроку з використанням технологічної карти. *Перспективи та інновації науки. (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. № 7(25) 2023. С.209-217. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/36370/1/25.pdf>
9. Проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні: виклики воєнного часу: тези доп. XIV Міжнар. бізнес-форуму (Київ, 23 берез. 2023 р.) / відп. ред. А. А. Мазаракі. Київ: Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. 197 с. URL: <http://surl.li/mwlta>
10. Слушний О. Інноваційні освітні технології в діяльності вчителя ХХІ століття. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 2 (106). С.150-159. URL: <http://surl.li/mwllum>
11. Соколова І.В. Освітні інновації: реалії сьогодення та контури майбутнього. *Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (26–27*

березня 2015 року, м. Суми). Том 1. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. 392 с. С. 172-175.

12. Тадеуш О. Освітологічний вимір інноваційної освіти в контексті соціально-економічних глобальних викликів. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. Випуск № 1 (74), 2023. С.11-23. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/45021/1/O_Tadeush_OVIOKSEHV.pdf

13. Теорія і практика впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників: монографія / [Лузан П. .Г., Манько В. М., Нестерова Л. В, Романова Г. М.]; за заг. ред. Г. М. Романової. К. : ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2014. 216 с.

14. Тихонова Т. Інновації в закладі освіти: сутність, нормативне забезпечення, методика організації. *Іноватика в освіті*. Вересень № 1 (92). 2022. С. 74-83. URL: https://repository.moippo.mk.ua/upload/01-08-22_73249201.pdf

15. Ярошик, Я. В. Інноваційні технології в системі освіти України. URL: <http://surl.li/mwlui>

Інформаційні ресурси:

1. Закон України від 8.09.2011 № 3715 «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» [Електронний ресурс]. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

2. Заславська С.І. Інноваційна діяльність педагога професійної школи. URL: <http://surl.li/mwlto>

3. Концепція розвитку освіти в Україні на період 2015-2025 рр. [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

4. Наказ Міністерства освіти і науки від 07.11.2000 № 522 «Про затвердження Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

5. Наукова та інноваційна діяльність в Україні : статистичний збірник [Електронний ресурс]. URL: <http://ukrstat.gov.ua>

Освітні онлайн платформи:

1. «Всеосвіта». URL: <https://vseosvita.ua>

2. Освітній проєкт «На Урок»: методичні матеріали для вчителя, статті, онлайн-навчання, конкурси. URL: <https://naurok.com.ua/webinar>

3. «Освіторія»: освітня платформа. URL: <https://osvitanow.org/>

4. Український проєкт «Якість освіти». URL: <http://yakistosviti.com.ua>

5. «EdEra» — українська студія онлайн-освіти. URL: <https://ed-era.com/>

6. «Prometheus»: цикли курсів з можливістю отримати сертифікат. URL: <https://prometheus.org.ua/>

ДОДАТКИ

Додаток А

ДІАГНОСТИЧНІ МЕТОДИКИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ РІВНІВ ГОТОВОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анкета «Інноваційні технології у майбутній професійній діяльності»

Шановний студент!

Просимо Вас обрати один із варіантів відповіді.

1. Чи бажаєте Ви у майбутньому бути педагогом-інноватором?

А) так;

Б) ні;

В) ще не визначився/ не визначилась.

2. Чи плануєте Ви застосовувати інноваційні технології навчання у майбутній професійній діяльності?

А) так, планую;

Б) ні, буду застосовувати традиційні методики;

В) не можу сказати однозначно.

3. На Вашу думку, інноваційні технології допомагають учням краще засвоювати навчальний матеріал?

А) так, впевнений у цьому;

Б) ні, навпаки заважають;

В) не завжди допомагають / в залежності від навчального матеріалу .

4. Як Ви відноситеся до педагогів, які застосовують лише традиційні технології, професійно не розвиваються?

А) негативно, педагогу потрібно завжди розвиватись;

Б) позитивно, не вбачаю у цьому нічого страшного ;

В) нейтрально, це особиста справа кожного педагога.

5. Чи цікаво Вам дізнаватись про педагогічні новації та експерименти у процесі навчання?

А) так, це дійсно пізнавально;

Б) ні, не знаходжу у цьому щось цікаве;

В) важко відповісти.

6. Чим для Вас приваблива інноваційна педагогічна діяльність?

А) особистим та професійним розвитком;

Б) взагалі не приваблива;

В) визнанням з боку колег та керівництва навчального закладу.

7. Чи плануєте Ви дізнаватись про нові технології навчання з різних ресурсів (конференцій, методичних посібників, журналів, форумів тощо) у майбутній професійній діяльності?

- А) планую, цікавлюсь зараз;
- Б) ні, мені достатньо набутих знань у ЗВО;
- В) не знаю чи вистачить на це часу/ бажання.

8. Чи хотіли б Ви створити авторську технологію (метод, прийом) навчання?

- А) звичайно, я хотіла б / хотів би, щоб інші дізнались про мої досягнення;
- Б) мені це не потрібно;
- В) не впевнена / не впевнений, що у мене вийде.

9. Які Ваші внутрішні протиріччя / сумніви заважають Вам створювати щось нове?

- А) нічого не заважає, я завжди відкритий / відкрита до нового і не боюсь невдач;
- Б) невпевненість у позитивному результаті, або у тому, що це буде краще старого;
- В) заважають сумніви, чи зможу я бути успішною / успішним в інноваційній діяльності.

10. У майбутній професійній діяльності я...

- А) сучасний педагог-інноватор;
- Б) звичайний середньостатистичний вчитель;
- В) не визнався / не визначилась.

11. Професія вчителя, на мою думку, обов'язково передбачає:

- А) постійне самовдосконалення;
- Б) володіння певним обсягом знань;
- В) любов до дітей.

Обробка результатів.

Для визначення результатів необхідно підрахувати суму набраних балів відповідно до таблиці:

Відповідь	Бал
А)	2
Б)	0
В)	1

0–5 балів – низький рівень: студент не бажає застосовувати інноваційні технології навчання; пасивний до інновацій; не виявляє зацікавленості до професійного розвитку;

6–14 балів – середній рівень: майбутній педагог нейтрально ставиться до інноваційних технологій; переважає невизначеність стосовно майбутньої професії; інноваційній діяльності заважають сумніви, невпевненість в собі;

15–20 балів – високий рівень: студент відкритий до нового, не боїться невдач; бажає застосовувати інноваційні технології навчання; професійно розвиватись.

**ТЕСТ "ДІАГНОСТИКА ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТА
КРЕАТИВНОСТІ"**

Складовими творчого потенціалу є допитливість, упевненість у собі, сталість, зорова й слухова пам'ять, прагнення до незалежності, здатність абстрагуватися й зосереджуватися. Саме ці показники і діагностуються у тесті.

Питання тесту "Діагностика творчого потенціалу та креативності"

Методика визначення рівня творчого потенціалу та креативності містить 18 питань.

У тесті необхідно позначити найбільш прийнятні для Вас варіанти відповідей.

1. Чи вважаєте ви, що навколишній світ можна покращити?

- а) так;
- б) ні;
- в) так, але тільки у деяких випадках.

2. Чи думаєте ви, що самі зможете брати участь у значних змінах навколишнього світу?

- а) так, у більшості випадків;
- б) ні;
- в) так, у деяких випадках.

3. Чи вважаєте ви, що деякі з ваших ідей принесуть значний прогрес у тій сфері діяльності, яку ви оберете?

- а) так;
- б) звідки у мене можуть бути такі ідеї?
- в) можливо, мої ідеї принесуть не надто значний прогрес, але деякий успіх можливий.

4. Чи вважаєте ви, що в майбутньому будете грати настільки важливу роль, що зможете у навколишньому світі щось принципово змінити?

- а) так, напевно;
- б) дуже мало ймовірно;
- в) може бути.

5. Коли ви вирішуєте щось зробити, чи впевнені в тому, що справа вийде?

- а) звичайно;
- б) часто охоплюють сумніви;
- в) частіше впевнений, ніж невпевнений.

6. Чи виникає у вас бажання зайнятися справою, у якій ви на даний момент некомпетентні і абсолютно її не знаєте?

- а) так, невідоме мене приваблює;
- б) ні;
- в) все залежить від самої справи й обставин.

7. Якщо ви займаєтеся незнайомою справою, чи буде у вас бажання домогтися досконалості?

- а) так;
- б) що вийде, те й добре;
- в) якщо це не дуже важко, то так.

8. Якщо справа, яку ви не знаєте, вам подобається, чи хочете ви дізнатись про неї усе?
- а) так;
 - б) ні, треба вчитися найбільш важливому;
 - в) ні, я тільки задовольню свою цікавість.
9. Коли ви зазнаєте невдачі, то:
- а) якийсь час наполягаєте, навіть всупереч здоровому глузду;
 - б) відразу махнете рукою на справу, як тільки зрозумієте її нереальність;
 - в) продовжуєте робити свою справу, поки здоровий глузд не покаже непереборність перешкод.
10. Професію потрібно обирати, виходячи з:
- а) своїх можливостей і перспектив для себе;
 - б) стабільності, значимості, потрібності професії;
 - в) престижу й переваг, які вона забезпечить.
11. Подорожуючи, чи могли б ви легко орієнтуватися на маршруті, по якому вже пройшли?
- а) так;
 - б) ні;
 - в) якщо місце сподобалося й запам'яталося, то так.
12. Чи можете ви згадати відразу ж після бесіди все, про що говорилося?
- а) так;
 - б) ні;
 - в) згадаю все, що мені цікаво.
13. Коли ви чуєте слово незнайомою мовою, чи можете ви повторити його по складам без помилок, навіть не знаючи його значення?
- а) так;
 - б) ні;
 - в) повторю, але не зовсім правильно.
14. У вільний час ви волієте:
- а) залишатися наодинці, поміркувати;
 - б) перебувати в компанії;
 - в) мені байдуже, чи буду я один або в компанії.
15. Ви займаєтеся якоюсь справою. Ви вирішуєте припинити її тільки коли:
- а) справа закінчена і, як вам здається, виконана відмінно;
 - б) ви більш-менш задоволені зробленими;
 - в) справа здається зробленою, хоча можна зробити краще. Але навіщо?
16. Коли ви на самоті, ви:
- а) любите мріяти про якісь речі, можливо, й абстрактних;
 - б) за всяку ціну намагаєтеся знайти собі конкретне заняття;
 - в) іноді любите помріяти, але про речі, які пов'язані з вашими справами.

17. Коли якась ідея захоплює вас, то ви станете думати про неї:
- а) незалежно від того, де й з ким ви перебуваєте;
 - б) тільки наодинці;
 - в) тільки там, де є тиша.
18. Коли ви відстоюєте якусь ідею, ви:
- а) можете відмовитися від її, якщо аргументи опонентів здадуться вам переконливими;
 - б) залишитеся при своїй думці, які б аргументи не висувалися;
 - в) зміните свою думку, якщо опір виявиться занадто сильним.

Ключ до тесту "Діагностика творчого потенціалу та креативності"

Додайте бали за наступною схемою:

Відповідь

«а» - 3 бали,

«б» - 1,

«в» - 2 бали.

Інтерпретація результатів тесту

48 і більше балів - у вас закладено значний творчий потенціал, що надає вам багатий вибір творчих можливостей. Якщо ви на ділі зможете застосувати ваші здібності, то вам доступні найрізноманітніші форми творчості.

18 - 47 балів - у вас є якості, які дозволяють вам творити, але є й бар'єри. Найнебезпечніший бар'єр - страх, особливо для людей, орієнтованих на обов'язковий успіх. Острах невдачі сковує уяву - основу творчості. Страх може бути й соціальним, страхом суспільного осуду. Будь-яка нова ідея проходить через етап несподіванки, подиву, невизнання, осуду навколишніми. Острах осуду за нове та незвичне для інших, а також здивовані погляди, сковують творчу активність, знищують творчу особистість.

Методика діагностики особистості на мотивацію до успіху Т. Елерса

На кожен з нижчезазначених питань відповідайте "Так" або "Ні".

1. Коли є вибір між двома варіантами, його краще зробити швидше, ніж відкласти на певний час.
2. Я легко дратуюся, коли помічаю, що не можу па всі 100% виконати завдання.
3. Коли я працюю, це виглядає так, ніби я все ставлю на карту.
4. Коли виникає проблемна ситуація, я найчастіше приймаю рішення одним з останніх.
5. Коли в мене два дні поспіль немає діла, я втрачаю спокій.
6. У деякі дні мої успіхи нижче середніх.
7. Але відношенню до себе я більш строгий, ніж по відношенню до інших.
8. Я більш доброзичливий, ніж інші.
9. Коли я відмовляюся від важкого завдання, то йотом суворо засуджую себе, бо знаю, що в ньому я домігся б успіху.
10. У процесі роботи я потребую невеликих паузах для відпочинку.
11. Старанність - це не основна моя риса.
12. Мої досягнення в праці не завжди однакові.
13. Мене більше приваблює інша робота, ніж та, якою я зайнятий.
14. Осуд стимулює мене сильніше, ніж похвала.
15. Я знаю, що мої колеги вважають мене діловою людиною.
16. Перешкоди роблять мої рішення більш твердими.
17. У мене легко викликати честолюбство.
18. Коли я працюю без натхнення, це зазвичай помітно.
19. При виконанні роботи я не розраховую на допомогу інших.
20. Іноді я відкладаю те, що повинен був зробити зараз.
21. Треба покладатися тільки на самого себе.
22. У житті мало речей більш важливих, ніж гроші.
23. Завжди, коли мені треба буде виконати важливе завдання, я ні про що інше не думаю.
24. Я менш честолюбний, ніж багато інших.
25. У кінці відпустки я зазвичай радію, що скоро вийду на роботу.
26. Коли я розташований до роботи, я роблю се краще і кваліфікованішими, ніж інші.
27. Мені простіше і легше спілкуватися з людьми, які можуть завзято працювати.
28. Коли у мене немає справ, я відчуваю, що мені не по собі.
29. Мені доводиться виконувати відповідальну роботу частіше, ніж іншим.
30. Коли мені доводиться приймати рішення, я намагаюся робити це якомога краще.
31. Мої друзі іноді вважають мене ледачим.
32. Мої успіхи в якійсь мірі залежать від моїх колег.
33. Безглуздо протидіяти волі керівника.

34. Іноді не знаєш, яку роботу доведеться виконувати.
35. Коли щось не ладиться, я нетерплячий.
36. Я зазвичай звертаю мало уваги на свої досягнення.
37. Коли я працюю разом з іншими, моя робота дає великі результати, ніж роботи інших.
38. Багато чого, за що я беруся, що не доводжу до кінця.
39. Я заздрю людям, які не завантажені роботою.
40. Я не заздрю тим, хто прагне до влади і положенню.
41. Коли я впевнений, що стою на правильному шляху, для доведення своєї правоти я йду аж до крайніх заходів.

Ключ. Ви отримали по 1 балу за відповіді "Так" на наступні питання: 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9,10, 14,15, 16,17, 21, 22, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 37, 41.

Ви також отримали по 1 балу за відповіді "Ні" на питання 6, 13, 18, 20, 24, 31, 36, 38, 39. Відповіді на питання 1, 11, 12, 19, 23, 33, 34, 35, 40 не враховуються. Підрахуйте суму набраних балів.

Результат:

- Від **1 до 10** балів: низька мотивація до успіху;
- Від **11 до 16** балів: середній рівень мотивації до успіху;
- Від **17 до 20** балів: помірковано високий рівень мотивації;
- Понад **21** бали: занадто високий рівень мотивації до успіху.

Навчальне видання

Юлія Григорівна
Новгородська

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО
ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В ОСВІТНІЙ ГАЛУЗІ»
(для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта)

Технічний редактор – І. П. Борис
Верстка, макетування –
Літературне редагування –

Видання друкується за авторським редагуванням

Підписано до друку 14.08.2024 р.
Гарнітура Times New Roman
Замовлення №

Формат 60x84/16
Обл.-вид. арк. 3,13
Ум. друк. арк. 3,37

Папір офсетний
Ел. вид-ня.

Видавництво Ніжинського державного університету
імені Миколи Гоголя.

м. Ніжин, вул. Воздвиженська, 3-А
(04631) 7-19-72

E-mail: vidavn_ndu@ukr.net

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 2137 від 29.03.05 р.